

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31-32 (1330-1331) 1975 LIEPA - JULY 31

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. 275 - 4672

Pogrindžio balsas

Pavergtosios tautos natūraliai atsiranda pogrindžio veikla. Taip buvo Vakarų Europoje vokiečių okupacijos laikais, taip buvo ir Rytų Europoje. Baltijos kraštuose pogrindinė veikla reiškėsi tiek rusų, tiek vokiečių okupacijos laikais. Kurį laiką tas pogrindis telkėsi daugiausia miškuose ir reiškėsi net kruvinomis kovomis. Ir kaip jis nesireiškė, jeigu okupacijos replės buvo tokios kietos — paliko tragišką pasirinkimą: mirti savo tėvynės miškuose arba Sibire. Ir aplamai, juo kietesni būna okupacijos varžtai, juo veiklesnis pogrindis. Negalėdami pakankamai laisvai kvėpuoti, pavergtieji natūraliai spiečiasi į slaptas grupes bendrai atsparai. Kai priešpaula didėja, prispaustieji ima garsiau ir stipriau šaukti. Tada atsiranda net desperacinių žygių, nebesiskaitančių su savo gyvybe. Taip įvyko Lietuvoje su Romu Kalanta. Jo asmenyje prasiveržė ištisų trijų dešimtmečių priepaūda. Kančia buvo didesnė už mirties baime, desperacija skaudesnė už pačią mirtį. Tą desperaciją įtėmė iki kraštutinumo laisvės perspektyvų nematymas — net ir po 30 metų vergijos ateities horizonte nesirodė jokia laisvės viltis. Ten buvo matyti tik taktiškai didžiojo sovietinio koloso pavergiančios jėgos ženklai. Tokia situacija yra pavojinga ne tik pavergtajam, bet ir pavergėjui, nes provokuoja radikalius žygius.

Lietuvoje, šalia kruvinių bei radikalių pogrindžio veiksmų, visą laiką veikia nuosaikūs pogrindis kaip religinės ir tautinės laisvės reikšės. Maždaug nuo 1954 m. jis atsisakė radikaliosios taktikos ir stengėsi rasti laiko sąlygomis tinkamas formas. Viena tų formų — naudotis sovietine teise, ypač konstitucija. Ir, reikia pasakyti, ji yra gana sėkminga. Tiesa, ji nepakeičia esamų sovietinių dekretų bei taisyklių, bet turi imponuojančią atramą — sovietinę konstituciją. Kai prispaustieji faktais įrodo, kad sovietiniai pareigūnai patys laužo savo konstituciją, susidaro labai kompromituojanti situacija, ypač užsienio akyse. O kad sovietai nesi-laiko konstitucijos, paliudijo savo kalboje ir A. Solženicinas Vašingtone. Pasak jo, Sov. Sąjunga dar nė vieną dieną nesilaikė konstitucijos. Tai sustiprino lietuvių argumentus ypač religinėje srityje, kurioje surenkama daugybė faktų. Jų netrūksta ir kitose srityse. Juk rusų letenos prispaustas žmogus negali ramiai sėdėti ir visą laiką vergu būti. Susidaro grupės, siekiančios ne tik asmeninės, bet ir tautinės bei valstybinės laisvės. Jos susiranda vienminių kitose tautos ir bando apraizgyti milžiną pavergėją nematomo tinklo gijomis. Tai natūralus procesas, kurio negali išvengti nė galingiausias pasaulio milžinas-pavergėjas.

Išėivija ir aplamai užsienis apie tuos dalykus labai mažai težio, o jei ir sužino, tai gerokai po įvykių. Nežino dėlto, kad slapti dalykai nėra skelbiami prieš laiką, be to, jų perdavimas yra sunkus ir net sunkiai įtikinantis. Taip buvo pvz. su Lietuvos partizanų atneštu laišku popiežiui Pijui XII. Jo pareigūnai priėmė laišką su tam tikru nepasitikėjimu, ir dėlto pasaulis mažai apie jį tesužinojo. Panašiai buvo su neseniai užsienyje gautais memorandumais iš Estijos — Tautinio Estijos Fronto ir Demokratinio Estijos Sąjūdžio. Taip pat ir Latvijos socialdemokratų raštas buvo sutiktas su tam tikra doze nepasitikėjimo. Daug buvo abejonių ir dėl „Kronikos“. Paskelbus „TZ“ Lietuvos Nacionalinio Liaudies Fronto deklaraciją, irgi kilo abejonių. Jos visų pirma kilo dėl slapto tokių raštų pobūdžio, dėl kaikiurių nežinomųjų, dėl didelio okupacinio suvaržymo („ar tai gali būti tokiose sąlygose?“). Be to, mes slaptuosius sąjūdžius įsivaizduojame pagal laisvojo pasaulio mastą. Reikia neužmiršti, kad pavergtosios kraštuose sąjūdžių veikla yra visai kitokia, pritaikyta vietos galimybėms. Tai nėra masinė veikla, bet tokia, kuri išreiškia autentišką pavergtųjų balsą. Nevienas pogrindžio dalyvių patenka į pavergėjo rankas, tačiau veikla eina toliau. Mes su savo abejonėmis neturėtume eiti peroli. Išėjvijos pareiga — išgirsti pavergtuosius brolius ir stiprinti veiklą savame plote.

KANADOS ĮVYKIAI

Atidėta konferencija

Kanados užsienio reikalų ministras A. MacEachen, nuvykęs Niujorkan pas Jungtinių Tautų sekr. K. Waldheima, pranešė, kad Kanada nesutinka rugsėjo pradžioje turėti Torontose šios organizacijos numatytos konferencijos kovai su kriminaliniais nusikaltimais. Jo pasiūlytas konferencijos atidėjimas iš tikrųjų tėra Kanados išsiskėnimimas, nes šiuo klausimu galutinį sprendimą turės padaryti padėtos Jungtinės Tautos, kurios konferencijai greičiausiai pasirinks kitą valstybę. Dėl konferencijos jau keletą mėnesių vyko aštri kova Kanados spaudoje, ypač Torontose, ir federacinės valdžios sluogsnuose Otavoje. Ją sukėlė galimas palestiniečių PLO organizacijos atstovų dalyvavimas, nes Jungtinės Tautos šiai organizacijai yra suteikusi oficialaus stebėtojo teises. Kanados žydai PLO organizacijai laiko grynai teroristine, nors iš tikrųjų ji priklauso tik nedidelės teroristų grupės. Didžiausią spaudimą premjero P. E. Trudeau vyriausybei darė Kanados Žydų Kongresas, vadovaujamas S. Harrio. Sovinistinė Žydų Apsaugos Sąjunga, kurios Toronto skyriui vadovauja A. Applebaumas, ėmė grasinti, kad nė vienas PLO atstovas iš konferencijos gyvos negrįš namo. Ontario premjeras W. Davis, matydamas artėjančius provin-

cinio parlamento rinkimus, taip pat pasisakė už PLO atstovų neįsileidimą arba konferencijos atšaukimą. Jo pavyzdžiu pasekė ir kaikiurie savivaldybių nariai. Jiems visiems rūpėjo Kanados žydų balsai. Mat, Kanadoje yra apie 300.000 žydų, susitelkusių didžiuliose miestuose, o arabų priskaičiuojama tik apie 100.000. Pastaruosius jungia Kanados Arabų Federacija, vadovaujama K. Mouammara. Žydai turi didesnį svorį ne tik savo skaičiumi, bet ir finansiniu pajėgumu, kuris politinių partijų nariams labai svarbus jų rinkiminio vajaus finansavime. Premjeras P. E. Trudeau sprendimą savo vedamaisiais kritiškai sutiko du didieji Torontose dienraščiai — „Star“ ir „Globe and Mail“. Jiedu priminė vyriausybei Kanados įsipareigojimus Jungtinėms Tautoms, šios konferencijos rengėjos. Dienraštis „Star“ taipgi paskelbė Torontose žydų rabino R. Slonimo straipsnį, pasisakan-tį už konferenciją ir PLO palestiniečių atstovų įsileidimą. R. Slonimas priminė skaitytojams, kad ir Izraelis yra turėjęs bei tebeturi teroristinių grupių, kurios dar visiškai neseniai Beirutė žudė PLO veikėjus, pasi-naudodamos Libano arabų tarpauodosiomis kovomis. Jis taipgi patarė neužmiršti, kad teroras nėra (Nukelta į 8-tą psl.)

Brazilijos lietuviai iškilmingai mini tautines šventes. Nuotraukoje — momentas iš šių metų Vasario 16 minėjimo Sao Paulo mieste

Rytų Europos laidotuvės?

Kietai Solženicino žodžiai vakariečiams prieš susirenkant į Europos saugumo konferenciją

Čia spausdiname didžiąją dalį rašytojo A. Solženicino kalbos, pasakytos Vašingtone. Dėl savo pranašiško pobūdžio ji verta didžiausio dėmesio. RED.

Žmogiškam protui tiesiog yra nesuprantamas Vakarų pasaulio neapsakomas gėdumas, noras tik pasipelninti, uždirbti. Jis prašoka protą, sąžinę ir visas ribas.

Turiu pripažinti, kad Leninas išpranašavo šią plėtotę. Praleides didesnį savo gyvenimo dalį Vakaruose, jis juos pažino periau nei Rusiją ir nuolat sakydavo, kad Vakarų kapitalistai darys visa paremti sovietų ekonomijai: „Jie varžysis vienas su kitu, norėdami parduoti savo prekes kuo pigiau ir greičiau, kad tik mes pirkume iš to, o ne iš kito.“ Maskvoje vykusio partijos susirinkimo sunkiu momentu Leninas pareiškė: „Draugai, nesirūpinkite, jei nesiseka. Kai bus sunku, paduosime virvę buržuazijai ir ji pati pasikars.“ Tada Karolis Radek, sąmojingas vyrukas, apie kurį galbūt esate girdėję, paklausė: „Vladimirai Iljičia, iš kur mes gauname pakankamai virvių pakarti visai buržuazijai?“ Leninas tuojau atkrito: „Ji pati mums jas parpūns.“

Nikita Kruščiovas čia atvyko ir pareiškė: „Mes jus palaidsim.“ Žmonės tuo netikėjo — jie priėmė tai už juoką. Žinoma, dabar komunistai mano krašte tapo gudresni. Jie daugiau nesako „mes jus palaidsim“. Dabar jie sako „atolydis“.

Niekas komunistinėje ideologijoje nepasikeitė. Tikslai tebėra tie patys kaip ir buvo. Leiskite man padaryti trumpą istorinę apžvalgą santykių, kurie skirtingais laikotarpiais susilaukė įvairių pavadinimų: prekyba, stabilizacija, pripažinimas, atolydis. Šie santykiai yra bent 40 metų senumo. Visų pirma noriu jums priminti su kokia sistema komunistai pradėjo. Jie atėjo į valdžią žiauriu sukilimu: nušlavė rinktų atstovų seimą, įvedė čeką, šaudymus, egzekucijas be teismo, sužlugdė darbininkų streikus, plėšė kaimus ir kruvinai prispaudė valstiečius. Jie sužlugdė Tikinčiųjų Bendriją. Dvidešimčiai mūsų valstybės provincijų jie atnešė badą. Tai buvo garsusis 1921 m. Volgos badas.

Labai būdinga komunistų technika: pagrobti valdžią nepagalvojus, kad gamyba kris, kaimai nustos klestėti, įmonės užsidarys, valstybė pateks į skurdą ir badą. O kai skurdas ir badas ateina, tada jie šaukia š humanitarinės pasaulio pagalbos.

Siandieną tai matome Šiaurės Vietname ir beveik tą patį Portugalijoje. Visai tas pat vyko Rusijoje 1921 metais.

Civilinis karas, kurį komunistai pradėjo, buvo labai gražiai jiems skambantis šūkis. Bet kai jie įvėlė kraštą į civilinį karą, tada šaukėsi Amerikos: „Maitinkite mūsų alkstančius“. Ir duosni bei didžiulius Ameriką juos maitino. Taip buvo sudaryta vadinamoji Amerikiečių Pagalbos Administracija, kuriai vadovavo būsimasis prezidentas Hooveris. Tikrai tada daugelis milijonų rusų gyvybių buvo išgelbėta.

Tačiau kokios padėkos už visą tai jūs susilaukėte? Komunistai bandė ne tik ištrinti visą šį įvykį iš žmonių atminties, taip kad šiandien beveik neįmanoma sovietų spaudoje rasti kokių nors užuominų apie Amerikos Pagalbos Administraciją. Jie netgi pradėjo jus kaltinti gudriu amerikietiško kapitalizmo samokslu — sukurti šnipų tinklą Rusijoje.

Tai buvo sistema, kuri pirmą kartą pasaulio istorijoje įvedė koncentracijos stovyklas. Ji pirminė dvidešimtajame amžiuje įvedė įkaitų sistemą, pagal kurią suimamas ne asmuo, kurio įieškoma, bet jo šeima ar kuris nors jam artimas žmogus ir jo vietoje nušaukiamas.

Si įkaltų sistema ir šeimų persekiojimas tebesitęsia. Tai jų stipriausias persekiojimo ginklas, nes ir drąsiausias asmuo, kuris dėl savęs nesibaimintų, dreba dėl pavojaus savo šeimai. Tai sistema, kuri pirmoji, dar gerokai prieš Hitlerio laikus, panaudojo registracijos klastą: ji įsako tokiame ir tokiame asmeniui atvykti registruotis. Kai atvyksta, būna suimamas ir sulikviduojamas.

Jie neturėjo tais laikais dujų kamerų, todėl naudojo krovinių laivus (baržas). Šimtai ir tūkstančiai žmonių būdavo suvaromi į tuos laivus ir nuskandinami. Tai sistema, kuri išnaikino visas kitas partijas ir, prašau, tai įsidėmėti, sunaikino ne tik partijas, bet ir visus kiekvienos partijos narius.

Tai sistema, kuri įvedė valstiečių tautžudystę. Penkiolika milijonų valstiečių buvo sunaikinti. Tai sistema, kuri talcos metu Ukrainoje dirbtinai įvedė badą ir numarino 6 milijonus asmenų 1932-1933 metais. Pačiame Europos pakrastyje tie žmonės mirė, o Europa nė nepastebėjo. Nė pasaulis nepastebėjo.

Galėčiau jums be galo vardinti tokius įvykius, tačiau reikia sustoti, nes pasiekėm 1933 metus.

Tai metai, kai viso to mano minėto vaizdo fone jūs prezidentas Rooseveltas ir jūsų kongresas rado šią sistemą vertą diplomatinio pripažinimo, draugystės ir pagalbos. Tai buvo bičiulystės ir galiausiai karinės sąjungos pradžia.

Mano kalbos tikslas ir apimtis neleidžia man šiandieną daugiau pasakyti apie priešrevoliucinę Rusiją. Noriu tik palyginimo dėlei pacituoti eilę skaičių, kuriuos rasite patys „Gulago salyno“ pirmajame tome, išleista-me Jungtinės Valstybės.

Pagal specialistų apskaičiavimus, remiantis labai preciziškom ir objektyviom priešrevoliucinėm Rusijos statistikom, 80 metų priešrevoliuciniame laikotarpyje, revoliucinių sąjūdžių metu, kai būdavo pasikėsinimų prieš caro gyvybę, — apie 17 asmenų būdavo nužudoma per metus. Garsioji ispanų invazija didžiausiam savo įkarštyje sunaikindavo apie 10 asmenų per mėnesį.

„Gulago salyne“ aš cituoju knygą, kuri buvo Čechovo išleista 1920 m. Ten su pasididžiavimu pateikiama apyskaita, kad 1918 ir 1919 m. laikotarpyje be jokio teismo buvo nužudoma po 1.000 asmenų į mėnesį.

O Stalino teroro įkarštyje, 1937 ir 1938 metais, jei išvestume mėnesinį nužudomųjų vidurkį, prieitume prie to, kad kas mėnesį buvo nužudoma per 40.000 asmenų. Tada štai ir palyginamosios skaitlinės: 17 įmetus, per 1.000 į mėnesį ir per 40.000 į mėnesį. Taip žengė pirmyn Rusijoje vadinamasis konservatyvizmas.

Kodėl tad demokratiškieji Vakarai sudarė sąjungą su tuometine Rusija ir kodėl ši šalis susibičiuliavo su Sovietų Sąjunga? Visas pasaulio demokratijų junginys — Anglija, Prancūzija, JAV, Kanada, Australija ir kitos mažosios valstybės — sudarė karinę sąjungą su Sovietų Sąjunga 1941 m. Kaip tai išaiškinti? kaip tai suprasti?

Pirmasis aiškinimas galėtų būti šis: greičiausiai visas pasaulio demokratijų junginys buvo persilpnas atsispirti vienai Vokietijai, vienam Hitleriui. Jei tai būtų tiesa, tai baisus ženklas, baisi pranašystė dabarčiai. Jei visos tos valstybės drauge neįstengtų nugalėti mažos Vokietijos Hitlerio laikais, ką jos darys dabar, kai daugiau nei pusė pasaulio yra apsmėgęs totalizmo potvynis?

Aš nenorėčiau sutikti su tokiu aiškinimu. O gal tada priimtinas kitas aiškinimas, jog tai (Nukelta į 2-ą psl.)

Pasaulio įvykiai

JAV PREZ. G. FORDA, BESIRUOŠIANTĮ VIESNAGEI EUROPOJE ir saugumo konferencijos užbaigai Helsinkyje, ištiko naujas politinis smūgis — amerikiečių karinių bazių uždarymas Turkijoje. Tai buvo tiesioginė Turkijos premjero S. Demirelo reakcija į JAV kongreso veiksmus. Demokratų dominuojamas kongresas lemtingu P. Vietnamo krizės momentu atsisakė patvirtinti respublikininko prez. G. Fordo prašomą paramą, netiesiogiai ateidamas į pagalbą komunistams. Dabar tas pats kongresas pasitaravo Sovietų Sąjungai, vykdamasis graikų kilmės amerikiečių balsus sekantiems rinkimams. Dėl pernykštės Turkijos invazijos į Kipro salą, kur graikai buvo pradėję kovą su aiškiu tikslu Kiprą prijungti prie Graikijos, kongresas š.m. vasario 5 d. sustabdė visą JAV karinę paramą Turkijai. Į pastarosios grasinimą uždaryti amerikiečių bazes kongreso nariai numodavo ranka, nepaisydami prez. G. Fordo įspėjimų bei prašymų atnaujinti pagalbos teikimą. Senatas gegužės mėnesį 41:40 balsų santykiu pasisakė už karinę paramą Turkijai, bet ją praėjusią savaitę atmetė atstovų rūmai 223 balsais prieš 206. Turkijos vidaus reikalų ministras O. Asilturkas tada paskelbė visų amerikiečių bazių perėmimą. Amerikiečių vadovybėje paliekama tik Atlanto Sąjungai priklausanti jų bazė Incirlike, kur yra sutelkti „Phantom“ naikintuvai, ginkluoti atominėmis bombomis. Kitų 26 bazių vadovybė savo kontrolėn perėmė turkai. Didžiąją tų bazių dalį sudarė radaru ir elektroniniais irenginiais aprūpinti žvalgybos punktai Sovietų Sąjungos pasienyje. Jų duomenys yra labai svarbus Atlanto Sąjungos ir pačių JAV saugumui. Bazėse yra apie 7.000 amerikiečių, daugiausia priklausančių karinė aviacijai. Bazių vadovybės perėmimas praktiškai reiškia jų veiklos sustabdymą, nors jos oficialiai ir liktu neuždarytos. Prez. G. Fordas bazes bandė išgelbėti specialia telegrama Turkijos vyriausybei, valstybės sekr. H. Kissingeris — telefoniniu pokalbiu su Turkijos premjeru S. Demirelu. Padaryta klaidą JAV kongresas tegalės atitaistyti sekantį rudens, kai pasibaigs vasaros atostogos. Tada paramos teikimo atnaujinimą vėl svarstys jungtinis senato ir atstovų rūmų komitetas.

GRIZO ŽEMEN

Sovietų „Sojuzo“ kosmonautai A. Leonovas ir V. Kubasovas laimingai nusileido centrinėje Azijoje, netoli Arkalyko miestelio. Pirmą kartą sovietų televizija nusileidimą transliavo Sovietų Sąjungos gyventojams ir visam pasauliui. Amerikiečių astronautai T. Stafford, V. Brand ir D. Slayton tris dienas tęsė papildomus eksperimentus erdvės. Jų nusileidimas įvyko Ramiajame vandenyne, apie 300 mylių nuo Havajų. Sovietų kompartijos vadai L. Brežnevas atsiuntė sveikinimo telegramą astronautams, prez. G. Fordui ir visai amerikiečių tautai. Nusileidimo metu „Apollo“ erdvėlaivis įsiveržė dujos, ir astronautai turėjo nžsidėti deguonies kvėpavimo kaukes. Nusileidus V. Brandas neteko sąmonės maždaug vieną minutę. Kad neįvyktų komplikacijų, astronautai porą dienų praleido ligoninėje. Įtariami du galimi dujų šaltiniai — erdvėlaivio kuras ir apsauginio žydo degimas nusileidimo metu.

ISLEIS J. SACHAROVIENTE

Sovietų kompartija, matyt, paveikta „Apollo“ ir „Sojuzo“ skrydžių, staiga sutiko išleisti Italijon baigiančią apakti dr. A. Sacharovo žmoną Jeleną. Lig šiol jau du oficialūs prašymai buvo atmetami, nors Italijos gydytojai jau yra pažadėję sėkmingą operaciją, kurios nesiryzta imtis sovietų gydytojai. Dėl ligšiolinės laikysenos kompartija buvo susilaukusi daug protestų iš užsienyje gyvenančių dr. A. Sacharovo rėmėjų.

MALDININKAI IŠ LIETUVOS ROMOJE

Jau žymiai anksčiau buvo žinių, kad iš okupuotos Lietuvos Romon ketina atvykti maldininkų grupė šventųjų Metų progai. Jų atvykimo buvo tikėtasi tuo metu, kai Romoje vyko pasaulinis lietuvių katalikų suvažiavimas liepos 1 d. Deja, tuo metu niekas iš okupuotos Lietuvos neatvyko. Grupė atvyko vėliau, būtent, liepos 8 d. ir Romoje viešėjo iki liepos 22 d. Ją sudarė 15 lietuvių katalikų kunigų su vyskupu R. Krikščiūnu priėškaije. Jon buvo parinkti kunigai, užima vadovaujančias vietas, ir kaikiurių parapijų klebonai. Dauguma jų Romoje lankėsi pirmą kartą. Jiems buvo sudarytos sąlygos aplankyti miesto įžymybes bei šventas vietas ir dalyvauti bendroje popiežiaus audiencijoje. Paulius VI pasveikino lotynų kalba Lietuvos kunigus ir pranešė, kad garsiajai Marijos šventovei Šiluvėje yra duotas „mažosios bazilikos“ titulas, pažymint Lietuvos tikinčiųjų pamaldumą į Mariją bei jų tikėjimo atsparumą.

ATMETĖ KVETIMĄ

A. Solženicinas atmetė neoficialų prez. G. Fordo kvietimą apsilankyti Baltuosiuose Rūmuose. Pasak jo, toks susitikimas yra beprasmiškas, nes prez. G. Fordas ruošiasi dalyvauti R. Europos išdavime Helsinkyje. Europos saugumo konferencijos paruošta sutartis atneš galutinę

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$10.00, pusmetinė—\$6.00. Rėmėjo prenumerata \$15.
Skelbimai ruošiamam numerui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$10.00 per year, \$6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Naujausias "Kronikos" numeris

"T2" redakcija pasiekė šešioliktas "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" numeris. Pateikiame vieną jos ištrauką.

Juozo Gražio teismas

1975 kovo 11-17 dienomis LTSR Augščiausias teismas nagrinėjo Juozo Gražio baudžiamąją bylą. Teisėjas — Jankauskas, prokuroras — Bakučionis, gynėjas — Kudaba.

Nors teismo posėdis nebuvo uždaras, bet į teismo salę niekas iš pašalinių žmonių patekti negalėjo. Teisme taip pat niekas nedalyvavo iš J. Gražio artimųjų. Į teisma liudininkais buvo pakviesti šie asmenys: Povilas Petronis, Jonas Stašaitis, Kazėnaitė, Martinaitienė, Žemaitienė ir Semaška - Semaškevičius.

J. Gražys buvo kaltinamas už "LKB Kronikos" brošiūravinimą ir bendradarbiavimą, žinias renkanti "Kronikai". J. Gražys įrišęs po keletą egzempliorių pirmųjų "LKB Kronikos" numerių ir apie 20 egz. 7-jo numerio. Jis taip pat padauginęs rašomąją mašinėle keletą brošiūrų: "Tarp dviejų įstatymų", "Vyksupas Matulionis", "Lietuviškojo charakterio problemos", "S. Kudirkos teismo procesas", "Lietuva laimėjimų keliu", "Nacionalinių pajamų paskirstymas" (išvertė iš rusų kalbos ir išplatinio), "Tau, Lietuva" (padarė santrauką).

Teismo metu J. Gražys atsisakė pasakyti, iš kur gavo ir kam atidavė augščiaus minėtus leidinius. Jam buvo pritaikyta LTSR BK 68 str. I-ji dalis — antitarybinė agitacija ir propaganda, norint susilpninti Tarybų valdžią. Prokuroras pasiūlė šešerius metus griežto režimo, o teismas paskyrė tik trejus metus bendrojo režimo. Teismas nutarė konfiskuoti Gražio rašomąją mašinėlę, sunaikinti kratos metu pas Gražį rastus tris augštos įtampos blokus elektrografiniam dauginimo aparatui "Era", o pinigų grąžinti. Teismo salėje nuolat buvo matyti saugumo kapitonas Markevičius ir kiti saugumiečiai.

J. Gražys nuteistas trečią kartą. Pirmuosius du kartus tai pat buvo teisiamas už "politiką". Antrojo kalinimo metu J. Gražys gavo nepagydomą žarnyno ligą.

Tardymai

1975 vasario 28 majoras Istominas A. A. tardė Vilniuje Sergejaus Kovaliovo žmoną L. Boicovą, kuri buvo atvežusi savo vyrui siuntą. S. Kovaliovas šiuo metu yra kalinamas Vilniaus saugumo izoliatoriuje.

1975 kovo 28 majoras Istominas tardė Vilniaus saugume A. Lavutą, atvežusį S. Kovalioviui siuntą. A. Lavutas atsisakė dalyvauti tardyme, nes, jo žodžiais tariant, toks tardymas kludais laisvam informacijos platinimui. Istominas paklausė Lavutą, ar jau išėjęs "Einamųjų įvykių kronikos" 34-sis numeris, ir paaiškino, kad tuo domisi S. Kovaliovas. Tardytojas pasakė, kad S. Kovaliovas už 34-jį numerį nebus kaltinamas, o už 33-jį bus.

1975 kovo 4 buvo tardomi Balyš Gajauskas, Birutė Pašilienė ir Algis Petrusevičius.

B. Gajauskas buvo klausinėjamas apie rastą pas jį kalinių sąrašą. Šis paaiškino, kad pažįstas daugelį lietuvių politkalinių, nes pats neseniai sugrižo, iškalbėjęs 25-rius metus. "Aš gerai žinau jų kentėjimus, — kalbėjo Gajauskas, — ir laikau save pareiga padėti, kai jie sugrįš. Kad ko nors neužmirščiau, pasidariau sąrašą." Į tardytojo klausimą, kodėl Gajauskas vertęs į lietuvių kalbą "Gulago salyną", šis atsakė manąs, jog ši knyga kada nors Tarybų Sąjungoje bus išleista, o jo vertimas pravers. (Kratos metu pas B. Gajauską buvo paimta 50 puslapių "Gulago salyno" vertimo juodraščių).

Birutė Pašilienė vėl buvo klausinėjama, kaip pas ją pateko "Gulago salynas" ir kur susipažinusi su S. Kovaliovo žmona L. Boicova. Pašilienė sakėsi susipažinusi su Boicova Vilniaus geležinkelio stotyje, o anksčiau su ja nebuvo susipažinusi.

Rooseveltas Teherane, keldamas vieną paskutinių taryų, ši taip išsireiškė: "Aš neabejoju, kad mes visi trys" — t.y. Rooseveltas, Churchillis ir Stalinas — "vedame savo žmones pagal jų pačių troškimus ir siekius".

Kaip tai išaiškinti? Na, palikime tai istorikams. Mes gi tuo metu klausėmės jų žodžių ir stebėjomės.

(Atkelta iš 1-mo psl.)

buvo grynai panikos atplūdis to meto valstybininkų tarpe? Jie neturėjo pakankamai pasitikėjimo savimi, stokojo dvasinės stiprybės ir tokioje sudrumstoje padėtyje nutarė jungtis su sovietų totalizmu?

Galimas ir trečias aiškinimas, būtent, tai buvo gerai apsvarytas ir norėtas žingsnis. Demokratija nenorėjo pati savęs ginti ir pavedė tai atlikti kitai totalistinei sistemai, t.y. rusiškaijai sistemai. Aš nekalbu apie viso šio reikalo moralinį vystymąsi — apie tai kalbėsiu vėliau — bet grynai paprastų apskaičiavimų požiūriu. Koks trumparegiškumas! Koks apsigavimas!

Mes turime rusišką patarlę: nešauk vilko pagalbos prieš šunis. Jei šunys puola, ginkis nuo jų. Ginkis nuo jų, bet nesišauk vilko pagalbos, nes kai vilkai atbėgs, prarys arba nuvays šunis, bet ir tave sudraskys.

Pasaulio demokratijos galėjo nugalėti vieną totalistinį režimą po kito — vokiečių, o paskui sovietų. Bet vietoje to jos sustiprino sovietų totalizmą ir sudarė sąlygas trečiojo totalizmo gimimui Kinijoje. Visa tai ir sukūrė dabartinę pasaulio padėtį.

Rooseveltas Teherane, keldamas vieną paskutinių taryų, ši taip išsireiškė: "Aš neabejoju, kad mes visi trys" — t.y. Rooseveltas, Churchillis ir Stalinas — "vedame savo žmones pagal jų pačių troškimus ir siekius".

Kaip tai išaiškinti? Na, palikime tai istorikams. Mes gi tuo metu klausėmės jų žodžių ir stebėjomės.

Būdami Raudonojoje Armijoje manėme, kad pasiekę Europą susitiksimė amerikiečius ir jiems viską papasakosim. Aš buvau tuose daliniuose, kurie žygavo Elbės link. Nedaug trūko, kad būčiau pasiekęs Elbę. Ten būčiau paspaudęs rankas JAV kariuomenės pirmųjų fronto dalinių karių. Tačiau tuo metu aš buvau nugabentas kalėjiman, ir manasis susitikimas neįvyko. Dabar, po ilgo laiko, štai atvykau čia kaip JAV draugas pasakyti tai, ką mes norėjome jums pasakyti tada, bet mūsų kariams nebuvo leista tai padaryti ant Elbės krantų.

Yra dar kita rusiška patarlė: priešas yra tas, kuris visada su tavim sutinka ir tau pataikauja, o draugas — tas, kuris su tavimi ginčijasi. Kaip tik dėl šios priežasties ir atvykau jums pasakyti, mano draugai.

Aš jums nekalbėsiu saldžių žodžių. Pasaulio padėtis yra ne tik pavojinga, ne tik grėsminga, bet tiesiog katastrofiška!

Tai, kas žmogui net į galvą neateina, tikrovėje įvyko. Mes tenai — bejėgiai, eiliniai sovietų žmonės, metai iš metų, dešimtmetis po dešimtmečio negalėjome suprasti kas dedasi. Anglija, Prancūzija, JAV — valstybės, kurios laimėjo II D. karą, turėjo padiktuoti taikos formą ir išreikalauti sąlygas, tvirtas sąlygas tvarkyti gyvenimui pagal jų pažiūras, jų laisvės sampratą, jų tautinio intereso sampratą. Deja, viso to vietoje, Vakarų valstybininkai, dėl kažkokios neišaiškinamos priežasties, pasirašinėjo vieną kapituliaciją po kitos. Jūsų prezidentas Rooseveltas nestatė Sovietų Sąjungai jokių sąlygų, prieš duodamas jai neribotą paramą.

Jaltoje visaiškas be jokio reikalo buvo pripažinta Mongolijos, Moldavijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos okupacija. Tuojau po to beveik nieko nebuvo daroma apsaugoti Rytų Europai, ir septynios ar aštuonios Rytų Europos valstybės buvo vėl atiduotos.

Stalinas reikalavo, kad sovietų piliečiai, kurie nenorėjo grįžti namo, būtų jam atiduoti. Ir Vakarų valstybės tada jėga jam grąžino 1,5 milijono žmonių. Anglų kariai žudė rusus, kurie nenorėjo tapti Stalino kaliniais, ir jėga juos gabeno Staliniui, kad būtų sunaikinti.

Kaipgi galėjo Vakarų demokratijos taip pasielgti? Tada sekė kiti 30 metų — nuolatinės grėsmės, atidavimo vienos valstybės po kitos, iki tokio taško, kad dabar net Afriką yra sovietų satelitinės valstybės; beveik visa Azija jų užimta; Portugalija rieda prarajon. Per tuos 30 metų daugiau buvo atiduota totalizmui nei betkada pasaulio istorijoje, kai pralaimėjęs kraštas pasiduodavo.

Karo nebuvo, bet viskas buvo daroma taip, tarsi jis būtų įvykęs. Ilgą laiką aš to negalėjau suprasti. Mes negalėjome suprasti to ištizusio paliaubų vedimo Vietname. Kiekvienas sovietų pilietis suprato, kad tai buvo apgaulinga priemonė, įgalinanti Šiaurės Vietnamą užimti Pietų Vietnamą, kada tik panorės. Ir staiga už tokį nuopelną suteikiama Nobelio taikos premija! Tai tragiška ir ironiška taika.

Tai labai pavojinga nuotaika, kuri gali atsirasti kaip 30 metų traukimosi pasekmė: kuo greičiau pasiduoti, kuo greičiau atiduoti ir išlaikyti taiką ir ramybę betkokia kaina. (...)

Sovietų sistema yra tokia uždara, kad čia jums tiesiog yra neįmanoma ją suprasti. Jūsų teoretikai ir mokslininkai rašo veikalus, bandydami aiškinti ten vykstančius dalykus. Kaikurie aiškinimai Jungtinėse Valstybėse yra tokie naišūs, kad sovietų piliečiams jie atrodo tiesiog juokingi.

Kaikurie sako, kad sovietų vadai dabar yra atsisakę nežmoniškos savo ideologijos. Anaipolt! Jie neatsisakė nė vienos pėdos.

Kaikurie sako, kad Kremliuje vieni yra dešinieji, o kiti — kairieji. Jie ešą rūngiasi vieni su kitais, ir mes turime taip elgtis, kad neprisidėtume prie kairiųjų. Bet iš tikrųjų jie visi yra vienodi. Tiesą, jie rungtyniauja dėl valdžios, bet visi siekia to paties tikslo.

Pasak trečiojo aiškinimo, techninės pažangos dėka Sovietų Sąjungoje auga technokratija — nuolat didėja skaičius inžinierių, kurie dabar tvarko krašto ekonomiką, ir greitai nebe partija, o jie tvarkys visą kraštą. Tačiau aš jums sakau, kad inžinieriai tik tiek apsprendžia krašto ekonomiką, kiek generolai mūsų kariuomenės reikalus. Abiem atvejais tai yra nulis. Tokia jau yra jų sistema.

Spręskite patys. Tai sistema, kurioje per 40 metų nebuvo tikrų rinkimų, o tik takti farsas. Tai sistema, kuri neturi įstatymams leisti organų. Tai sistema be savarankiškos spaudos, be savarankiškos teisminės tvarkos, nė žmogus neturi nei išorinės, nei vidinės įtakos sprendimams — kiekviena mintis, kuri skiriasi nuo to, ką valstybė galvoja, yra sunaikinama. (...)

Tai sistema, kur demaskuoti milijonų žmonių žudikai, kaip Molotovas ir už jį mažesni, niekad nebuvo teisiama. Jie išėjo pensijon su augštais atlyginimais. Tai sistema, kurioje šis farsas tęsiasi ir dabar. Ten kiekvienas užsienieitis yra apsuotas slaptosios policijos agentų. Tai sistema, kur valstybės konstitucija dar nebuvo tikrai vykdoma nė vieną dieną. Visi sprendimai daromi kažkur augštai, mažos grupės asmenų, slap-tai, o tada yra paleidžiami kraštan kaip žaibas. (...)

Tad kokią išvadą iš to galime padaryti? Ar reikia atolydžio, ar ne? Ne tik tai reikia, bet labai reikia, kaip gyvybei oro.

Tai vienintelis kelias pasaulio išgelbėjimui. Vietoj pasaulinio karo mes turime turėti atolydį, bet tikrą. Yra labai aiškūs ženklai, nusakantys koks turėtų būti tikrasis atolydis.

Tie ženklai yra trys. Pirmoje vietoje turi būti visiškas nusiginklavimas — atsisakymas ne vien tik karo, bet ir smurto, atsisakymas ne vien ginklų, bet ir jėgos; atsisakymas ne tik tokių ginklų, kurie naudojami kaimynams naikinti, bet ir tokių, kurie naudojami savo krašto žmonėms žudyti.

Jeigu mes šiandien galime su jumis draugiškai praleisti laiką, kai ten žmonės aimanuoja ir miršta psichiatrinėse ligoninėse bei beprotnamiuose, tai nėra tikro atolydžio. Gydytojai ten eina nuo vieno žmogaus prie kito ir duoda injekcijas, kurios išsiskai sužaloja smegenų celes.

Antrasis tikrojo atolydžio ženklas yra toks: jis negali būti paremtas šypsniais ir žodžiais. Jis turi turėti tvirtą pagrindą.

Jūs žinote šv. Rašto išsireiškimą "ne ant smėlio, bet ant uolos". Turi būti užtikrinimas, kad per naktį viskas nesubyrės. O tam reikia, kad antroji pusė irgi būtų kontroliuojama viešosios opinijos, spaudos ir laisvai išrinkto parlamento. Kol tokios kontrolės nėra, nebus jokio užtikrinimo.

Ir trečioji paprastutė sąlyga: koks gali būti atolydis, kai jie varo nežmonišką propagandą, kuri Sovietų Sąjungoje vadinama "ideologiniu karu"? To negalima leisti. Jei norime turėti atolydį, turime būti draugiški ir užbaigti ideologines kovas.

Rytų Europos laidotuvės?

negalima leisti. Jei norime turėti atolydį, turime būti draugiški ir užbaigti ideologines kovas.

Sovietų Sąjunga ir komunistiniai kraštai moka vesti derybas. Jie žino, kaip tai daryti. Ilgą laiką jie nedaro jokių nuolaidų, o paskui truputėlį nusileidžia. Tada visi triumfuojančiai šaukia: "Žiūrėkit, jie padarė nuolaidą! Laikas pasirašyti."

Trisdešimt penkių Europos valstybių atstovai per dvejus metus labai labai sunkiai derėjosi — jų nervai buvo įtempti iki trūkimo. Ir galiausiai komunistai padarė nuolaidų. Kelios moterys iš komunistinių kraštų dabar galės ištektė už užsieniečių. Kelį laikraštiniųkai bus leidžiami nuvykti į kaikurias vietas, kur anksčiau vykti negalėjo. Taigi, jie davė vieną tūkstantąją to, kas pagal natūralųjį įstatymą priklausio, kas yra natūralioji kiekvieno teisė. Tai dalykai, į kuriuos žmonės turi teisę ir prieš derybas.

Per šiuos dvejus derybų metus visuose Rytų Europos kraštuose spriepauda padidėjo — net Jugoslavijoje ir Rumunijoje, nekalbant jau apie kitas valstybes. Ir kaip tik šiuo metu Austrijos kancleris sako: "Mes turime pasirašyti šią sutartį kaip galint greičiau". Koks gi bus tas susitarimas?

Siūlomasis susitarimas yra Rytų Europos laidotuvės. Jis reiškia, kad V. Europa galutinai atsisako R. Europos, pasmerkia ją pražūčiai, idant pati nebūtų daugiau varginama. Ir Austrijos kancleris mano, kad įstims visus šiuos kraštus bendran kapinynan, apsaugos Austriją, kuri stovi ant pačios kapinyno duobės briaunos.

Iš savo gyvenimo patirties tenai mes esame priėję tokią išvadą: yra tik vienas dalykas, kuris gali atremti smurtą, tai tvirta laikysena.

Jūs turite suprasti komunizmo prigimtį, pačią komunizmo ideologiją. Visas Lenino mokslas sako, kad komunizmas kiekvieną laiką žioplui, kuris neima, kai jam kas nors duodama, kai jam padedama prieš akis. Jei tik gali paimt, imk. Jei gali pul-ti, pulk! Bet jei yra šienas prieš-tave, sukis atgal.

Komunizmo vadai gerbia tvirtumą, bet niekina ir juokias iš asmenų, kurie nuolat traukiasi. Jums sakoma — ir tai bus paskutinė ištrauka jūsų vadų žodžių, kurią pacituosiu, — kad jėga be taikos pastangų gali nuvesti į pasaulinį sankirtį. Bet aš sakysčiau, kad jėga su nuolatinėmis nuolaidomis, nuolatiniais traukimusi nėra jokia jėga.

Iš savo patirties aš galiu jums pasakyti, kad tik tai tvirtumas gali atlaikyti komunistinio totalizmo atplūdį. Mes žinome daug istorijos pavyzdžių. Leiskite kaikiurius suminėti. Pažiūrėkite į Suomiją 1939 m., kuri savo pajėgomis atsilaiė. Jūs 1948 m. gynėte ir tvirtai stovėjote už Berlyną. Vien dėl jūsų tvirtumo nebuvo jokio pasaulinio konflikto. Korėjoje 1950 m. jūs pasipriešinote komunizmui savo tvirtumu, ir dėlto jokio pasaulinio konflikto nebuvo. 1962 m. jūs privertėte, kad raketos būtų išgabentos iš Kubos. Ir vėl tai buvo jūsų tvirtumas bei charakterio stiprybė ir dėlto jokio pasaulinio konflikto nebuvo.

Mes, Sov. Sąjungos disidentai, neturime tankų, ginklų, organizacijos. Mes nieko neturime. Mūsų rankos tuščios. Turime tik tai širdį ir visa tai, ką esame pergyvenę per pusšimtį metų toje sistemoje. Kai mes suradome savyje stiprybės atsi-stoti už savo teises, mes tai padarėme. Ir tai yra dvasios stiprybė, kuria mes atsilaiėme ir kurios dėka dabar čia stoviu jūsų akivaizdoje. Jokiu būdu tai nėra komunistų geraširdiškumas ir malonė, jokių būdu tai ne atolydžio politikos vaisiai. Stoviu čia savo atkaklumo ir jūsų tvirtos paramos dėka.

Komunistai žinojo, kad nė colio neužleisite, nė vieno plauko neatiduosiu. Kai jie daugiau nieko nebegalėjo iš manęs išgauti, pasitraukė. To mane pamokė sunkus mano gyvenimas.

Nenoriu minėti daug pavyzdžių, bet jeigu paminėčiau tik dvi ar tris pavardes, reikėtų, kad išdaviau visus kitus. Todėl geriausia minėti skaičius. Ten yra dešimtys tūkstančių politinių kalinių ir, anglų specialistų apskaičiavimu, 7,000 jų yra aštrioje beprotnamių priežiūroje.

Bet paimkime Vladimirą Bukovskį kaip pavyzdį. Jam buvo pasakyta: "Išvažiuok. Išvyk. Keliauk į Vakarų ir nutilk." Bet šis jaunas vyras, jaunuolis ant mirties slenkščio, pasakė: "Ne, aš nevažiuosiu. Aš aprašiau asmenis, kuriuos jūs patalpinate į beprotnamius. Juos paleiskite ir tada aš vyksiu į Vakarų." Tai aš laikau dvasios tvirtumu, atsi-spyrimu net prieš tankus. (...)

Negalima svarstyti dalykų tik-tai žemoje politinių apskaičiavi-mu plotmėje. Reikia taipgi mąs-tyti apie tai, kas yra kilnu, nuo-širdu, garbinga, ne vien apie tai, kas yra naudinga.

Saunūs Vakarų teisės žinovai dabar yra nukalę terminą "teis-i-nis realizmas". Šiuo teisiniu rea-lizmu jie nori nustumti šalin betkokią moralinį įvykių vertini-mą. Jie sako: "Pripažinkime tikrovę. Turime suprasti, jeigu tokie ir tokie įstatymai įvesti tokiose ir tokiose valstybėse, tai šie įstatymai, nors jie remia ir smurtą, turi būti pripažinti ir gerbiami".

Šiuo metu tokia samprata, kaip labai priimtina, yra paplitusi teisininkų tarpe: įstatymas yra augštesnis už moralę; įsta-tymas esąs tai, kas yra išvystyta, o tuo tarpu moralė esanti kaž-kas tik prasidėjusio, beformio. Bet tai netiesa. Kaip tik prie-šingai — moralė yra augštesnė už įstatymą. Įstatymas yra žmo-giškas mūsų bandymas koku nors būdu įdiegti taisyklėm da-lį tos moralinės plotmės, kuri yra virš mūsų. Mes bandome tą moralę suprasti, ją žemėn nu-leisti ir pateikti įstatymų pavi-dalu. Kartais mums tai geriau pavyksta, kartais blogiau. Būna atveju, kai iš moralės padaro-me karikatūrą. Tačiau moralė visada pasilieka augštesnė už įstatymus. Mes to niekad nega-lime pamiršti.

Savo sieloj ir širdy turime pripažinti, kad dabar jau beveik juokinga kalbėti dvidešim-to amžiaus Vakarų pasaulyje apie žodžius "gėris" ir "blogis". Jie yra beveik senienos. Tačiau tai labai tikros ir teisingos sam-pratos. Šios sampratos yra kilu-sios iš mus prašokančios plot-mės.

Todėl užuot žvelgti į trumpa-regiškus politinius apskaičiavi-mus, turime pripažinti, kad ten yra pasaulio blogio ir nepaprastų pykčio koncentracija, sklinda-nanti į visą pasaulį. Mes turime tam pastoti kelią ir nieko ne-duoti, ko iš mūsų prašo.

Šiandieną du procesai vyks-ta pasauly. Vienas jų, kurį jums jau nusakiau, tęsiasi jau 30 me-tų. Tai procesas trumparegiškų nuolaidų, atiduodančių viską su viltimi, kad vilkas kada nors bus sotus. Antrasis procesas yra tas, kurį laikau visko raktu. Po komunistiniu geležies kevalu Sovietų Sąjungoje ir kituose komunistiniuose kraštuose tebė-ra žmogiškosios dvasios laisvė.

Auga nauja karta, kuri yra at-kakli grumtinėse su blogiu, ku-ri nėra linkusi priimti beprinci-pinius kompromisus, kuri ren-kasi verčiau viską prarasti, bet neaukoti savo sąžinės sutartims su blogiu.

Šis procesas yra taip toli pa-žengęs, kad šiandieną Sovietų Sąjungoje marksizmas yra nu-puolęs iki tokio laipsnio, jog tapo paniekos objektu. Joks rimtas asmuo mūsų šalyje šiandieną, net ir mokyklų mokiniai, nekalba apie marksizmą nenusi-špysoję.

Bet šis mūsų išsilaisvinimo procesas, kuris, be abejonės, at-sineš ir socialinius pakeitimus, yra žymiai lėtesnis, negu anas pasidavimo procesas.

Mes tenai, kai matome nuo-laidas, pasidavimą, išsigastame. Kodėl taip greitai? Kodėl taip pašėlusiai? Kodėl taip dažnai? Kodėl kiekvienais metais?

Pradėjau savo kalbą sakydama-s, kad jūs esate mūsų sąjun-gininkai laisvės sąjūdyje komu-nistiniuose kraštuose. Dabar kreipiuosi į jus: galvokime bend-rai ir stenkimės įžvelgti, kaip galėtume suderinti šių dviejų procesų santykį. Kiekvieną kar-tą, kai jūs gelbstite persekioja-mus asmenis Sovietų Sąjun-goje, parodote ne tik didžiadvai-siškumą bei kilnumą, ginate ne tik juos, bet ir save. Jūs tuo būdu apsaugote savo ateitį.

Taigi, stenkimės įžvelgti, iki kokie laipsnio galime eiti, kad apstabdymėme šį beprasmių nuolatinių nuolaidų procesą užpuo-likams, kad atremtume visus tuos gudrius argumentus, aiški-nančius, kodėl reikia daryti nuo-laidą po nuolaidos ir vis atiduoti daugiau ir daugiau.

Kodėl gi mes turime jiems atiduoti vis daugiau ir daugiau technologijos — kompliktuotos, sudėtingos, išvystytos technolo-gijos, kurią paskui jie panaudoja ginklams ir savo piliečių priespaudai?

Jei mes įstengsime bent sulė-tinti nuolaidų procesą, jeigu ir nevisai sustabdyti, ir duosime laisvinimosi procesui galimybių augti komunistiniuose kraštuose, galiausiai šie abu procesai susijungę paruoš mums ateitį.

Mažoje mūsų planetoje dau-giau nebegali būti vidaus reika-lų. Komunistų valdovai sako: "Nesikiškite į mūsų vidaus rei-kalus. Leiskite mums smaugti savo piliečius ramybėje ir tai-koje." Bet aš jums sakau: kiški-tės daugiau ir daugiau, kiški-tės kiek tik galite; mes viečia-me jus kištis į mūsų reikalus.

Vertė K. J. Staškus

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. **SUPERIOR SAUSAGE CO.** 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronto

Daromi nauji minkšti baldai ir ap-traukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. WA 2-7981, 261-0537.

PADĖKA

Nuoširdžiausia padėka visiems, kurie mirus mano mamytei

Sofijai Indriksonienei (Norvaišaitei)

prisidėjo prie jos laidotuvių. Ypač dėkoju Tėvams pranciškoms už laidotuvių opeigas bei maldas prie karsto, Lietuvių Kankinių parapijos kat. moterų skyriui, kurios organizuotai dalyvavo laidotuvių Mišiose Prisiškimo parapijos bažnyčioje, visiems užprašiusiems šv. Mišias, nupirkusiems gėlių, visiems, kurie dalyvavo laidotuvių namuose, bažnyčioje, šv. Jono lietuvių kapinėse bei polaidotuviniuose pietuose. Dėkoju visiems už išreikštą man užuojautą ir supratimą. Tai palengvino man pergyventi tas sunkias atsisaky-rimo su Mamyte valandas —

Liūdentis sūnus

Jonas

A+ A

dr. ALEKSANDRUI SPUDUI

mirus, sūnūms — EUGENIJUI SPUDUI ir dr.

ALEKSANDRUI SPUDUI bei jų šeimoms nuošir-

džių užuojautą reiškia —

Stasys Šimkus

Mylimai MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

ALDONĄ RUSINIENĘ ir jos šeimą liūdesio valan-

dose giliai užjaučia —

Anapilio Moterų Būrelis

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRŲS KILIMAI • ŠALDYTUVAI

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

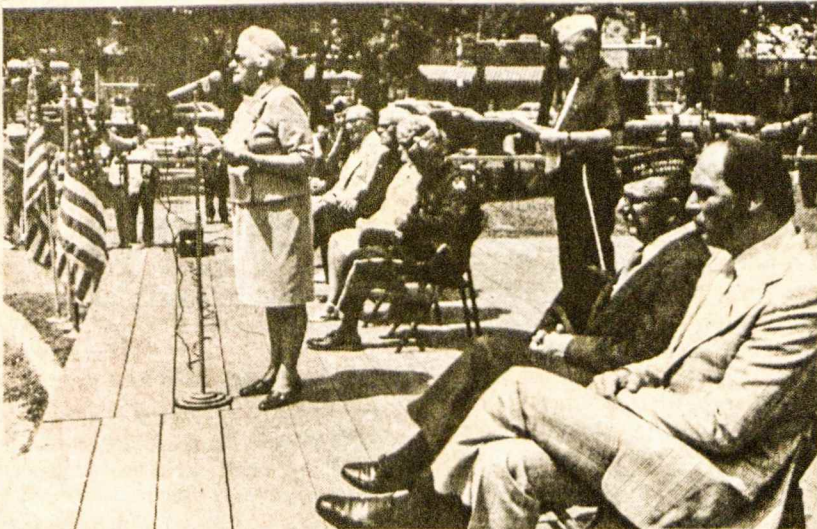
R

Rezistencija okupuotoje Lietuvoje

Būdingieji rezistencijos bruožai 1960-1970 metų laikotarpyje

Birutininkės ir Dariaus - Girėno posto atstovai padeda gėles prie šių lakūnų paminklo 42-ųjų skrydžio metinių proga Čikagoje. Nuotr. M. Naglo

Dariaus ir Girėno 42-ųjų metų skrydžio sukaktis paminėta Čikagoje prie šių lakūnų paminklo. Kalba gen. konsulė J. Daužvardienė, priekyje sėdi — XV apylinkės seniūnas B. Jakštys, vyčių pirm. J. Evans ir kit. M. Nagys

Keičiasi Amerikos politika?

AL. GIMANTAS

Mūsų šiuo tarpe vyrauja įsitikinimas, kad amerikiečių užsienio reikalų politika staigiais posūkiais keičiamas mums nenaudinga kryptimi. Atseit, valstybės sekretorius H. Kissingeris kažką reviduoja, kažką taiso, ir jei mes nebūsimė pakankamai budrūs, tuoj pat nurašys Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes sovietinėm orbiton. Tokios mintys ar prielaidos, atrodo, turi pagrindo. Jei taip iš tiesų yra, kažin ar tik dabartinį valstybės sekretorių reikia kaltinti.

Nežiūrint skambių šūkių, dingių principų, amerikiečių užsienio politika beveik visada buvo savanaudiška, pragmatinė. Tiesą, vienos ar kitos vyriausybės valdymo metu buvo keičiamos dekoracijos, bet esmė visada pasilikdavo ta pati. Tai itin buvo ir yra ryšku nuo 1940 m., t. y. nuo pirmosios Pabaltijo okupacijos laikų. Matyti žodinis palankumas, bet jokios akcijos. Diplomatinės misijos ir konsulinės, istaigų funkcijos (tuo pačiu ir reikšmė) siaurinanamos. Juk daug metų baltiečiams reikėjo kovoti dėl "Amerikos Balso" transliacijų. Taip pat dėl "Radio Free Europe" ir "Radio Liberty". Šis tas laimėta, bet drebama, kad lėšos nenutruktų.

Tiesą, J. F. Dulles laikais žodžių salivės buvo trankios ir šaukštos, bet ir jos nepajėgė sugriauti prievartą pastatytą sieną. Anuo metu lietuviai džiaugėsi visais tais tarimais ar tikrais laimėjimais žodžių fronte, bet nebuvo gebėta atskirti skrajiančių žodžių nuo realybės.

Kažkas mums įpiršo, o gal ir

mes patys padarėm išvadą, kad demokratai yra minkšti ir nepripingę santykiuose su Sovietija, o respublikonai — kietieji, tiesūs ir nedviprasmiški. Saitėmės iš vietinių amerikiečių lietuvių, kurie beveik visada balsuodavo už demokratų partijos kandidatus tiek savivaldybėse, tiek ir federacinuose rinkimuose. Tikėjome, kad tai lygu lietuviškųjų reikalų ir bendrųjų interesų išdavimui. Ieštingėme suprasti amerikinių politinių žaidynių esmės rinkiminiame laikotarpyje, kai viskas žadama, ko tik rinkėjai papageidauja. Lygiai panašiu įtūžimu opozicijos atstovai mala į militus valdančiąją partiją, viską žadėdami. Po to viskas nurimsta, ir dalykai vėl rieda sena vaga, ypač užsienio politika. Pasitaikę nuansai bei plonybės tėra taktikos, bet ne esmės reikalas.

Iš tiesų, ar būtų galima įžvelgti kiek ryškesnius skirtumus Pabaltijo atžvilgiu tarp buvusių ir dabar esančios vyriausybės, nepaisant, kas Vašingtone turi daugumą — respublikonai ar demokratai? Šaunios rezoliucijos buvo priimtos JAV kongreso rūmuose, bet kur jų vykdymas, rekomendacijos, išvados? Nepajudėjo visa tai anksčiau, vargu ar laukina skirtingų rezultatų ir H. Kissingeriui pasitraukus. Mes užmirštame, kad ir kongreso narių kalbos Vasario 16 proga, mus taip keliančios ir drąsinančios, netampa veikla. Laikas suprasti amerikiečių politikų veiklos metodus, tradicijas ir tikruosius nusiteikimus. Kitaip niekad neišeisime iš iliuzijų pasaulio.

Mokytojų ir jaunimo stovykla

Devintoji mokytojų ir jaunimo studijų savaitė Dainavoje rugpjūčio 10-17 d.d. bus gera proga mokytojams pasidalinti mokyklos praktinio darbo patyrimais, išgirsti referatų ir pranešimų apie aktualiuosius mokyklos klausimus, o jaunimui — sustiprinti savo lituanistiką bei patobulinti savo lietuvių kalbą. Tautinių šokių kursas esamiems ir būsimiems instruktoriams, kanklių muzikos kursas, dainavimas, simpoziumai, vakarinės programos pajavirins studijų savaitės dienas.

Maži pakeitimai anksčiau paskelbtoje programoje: mokytojų A. Balasaitienė turės pašnekę apie literatūrą tik su jaunimo grupe. Mokytoja V. Augulytė jaunimo grupėje dėstys literatūrą, o mokytojų grupėje kalbės tema "Ar galima lituanistinę mokyklą vartoti anglų kalbą?" Simpoziumą apie lietuvių kalbos vartojimą jaunimo bendravime siūloma rengti visiems studijų savaitės dalyviams.

Primename, kad lietuvių kalbos kursas šioje studijų savaitėje jaunimui bus privalomas, o i tautinių šokių kursas bus primami tik nuo 18 m. amžiaus jaunuoliai - jaunuolės, kurie bus pasiryžę būti tautinių šokių instruktoriais mokyklose ar orga-

nizacijose.

Stovykloms mokesčiai: pirmam suaugusiam šeimos nariui — \$60, kitiems suaugusiems tos šeimos nariams — \$30; studentams ir augštesniųjų mokyklų moksleiviams — \$30, vaikams iki 12 metų — \$15. I stovyklą atsivežti savo miegamaisius arba reikalingą patalynę (paklodes, pagalvėms užvalkalus ir antklodes bei kitus asmeninius reikmenis). Kambaryje paskirstymas įvyks "Baltųjų Namų" salėje rugp. 10 d. nuo 12 v.p.p. Programa prasidės pamaldomis ir atidarymo posėdžiu apie 5 v.p.p. Registracija iki rugpjūčio 6 d. adresu: Pr. Karalius, 12470 Snow Rd. S. Newbury, P.O. Burton, Ohio 44021, USA. Tel. 216-834-4259.

Jieškote geros dovanos? Užsakykite lietuvišką laikraštį arba nupirkite lietuvišką knygą.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

DUNDAS AUTO BODY

MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas

Lietuvių aptarnauja Jonas Jurėnas

430 BATHURST ST.

Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

Sio straipsnio autorius tame laikotarpyje gyveno Lietuvoje ir dalyvavo jaunimo veikloje. Pasiekęs laisvą pasaulį, turėjo progos atsiųsti šį straipsnį "T. Žiburiams". Jis sąmoningai vengia kanklių okupuotoj Lietuvos vartojamų terminų; pvz. vietoj LTSR jis rašo Lietuvos SSR. Minimasis 1960-1970 m. laikotarpis suprastinas nebūtinai precizinė prasme, nes užgriebia dalį ir ankstyvesnio laikotarpio. Autoriaus pavardė dėl suprantamų priežasčių neskelbiama. RED.

Ten, kur nėra laisvės ir humanizmo, kur siautėja teroras ir atimamos elementariausios piliečių teisės, buvo, yra ir bus rezistencija.

Visose Pabaltijo valstybėse, dabar sovietinėse respublikose, politinis pasipriešinimas savu laiku vyko dviem frontais — ginkluotu ir ideologiniu. Ginkluotais lietuvių tautos pasipriešinimas sovietiniam - rusiškam imperializmui buvo palaužtas maždaug apie 1953-1954 m. Tačiau postalininiame laikotarpyje iš naujo atgijo ir sustiprėjo kita kovos forma — ideologinė rezistencija, kuri visame Pabaltij, ypač Lietuvoje, ir dabar gyvai pasireiškia.

Pragarui sušvelnėjus

Jaunuoji lietuvių karta po kanklių N. Chruščiovo reformų pasiūto laisvės. MGB, absoliutus ir faktinis visos SSSR valdovas, G. Malenkovo ir N. Chruščiovo dėka buvo pakeistas KGB (Komitet Gosudarstvennoj Bezopasnosti — Valstybės Saugumo Komitetas). Jis, būdamas tiesioginėje SSSR ministerių tarybos žinioje, nors ir atlikinėjo tas pačias baudžiamąsias funkcijas, tačiau buvo šiek tiek apribotas ir mažiau pavojingas kaip anksčiau. Rusinimo politika, brutaliausia forma pasireiškusi J. V. Stalino trisdešimtmetyje, nacionalinių kadru išaugimo ir jų tautinio sąmonėjimo dėka gerokai sumažėjo. Paleisti politiniai kaliniai ir tremtiniai, kuriems buvo leista grįžti į Lietuvos SSR (dalis tos teisės neturėjo), atnešė naujas nuotaikas.

N. S. Chruščiovo pradėta Stalino kulto kritika nuplėšė Leniną "šventumo" aureolę, net patys didžiausi generalisimo pasekėjai ir fanatikai susvyravo, jau nekalbant apie tuos, kurie marksizmo klasikus garbino tik iš reikalo. Meilė iš prievartos leninizmui privėdė prie susvyravimo daugelį tos srovės šalininkų, akiai tikėjusių juo. Visas, rodos, apsvietė augstyn kojom. Naujos perspektyvos atgauti pilietinę laisvę vis didėjo. Tai skatino jaunąją kartą pasirūpinti savo tautos gerove bei jos laisve.

Jaunimo sujudimas

Lietuvos SSR studentija, paveikta grįžusios iš Rusijos tremties inteligentijos, išsijungė ir naujo pobūdžio nacionalinį judėjimą, kuris reiškėsi įvairiausiomis formomis — legaliomis ir nelegaliomis. Tik nedidelis nuosimtis jaunimo, nuėjęs priedavėlių keliu, talkino KGB, partijai bei komjaunimo organizacijai, veikė prieš lietuvių atgimimo sąjūdį, pasireiškusi vadinamojo "sovietinio renesanso" laikotarpyje.

N. S. Chruščiovas, prakirtęs langą Vakarų Europą savo asmeniniais kontaktais su kapitalistinėmis pasaulio šalimis ir padavęs tai koegzistencijos politika, pradžiuogino daugumą sovietinių piliečių, ypač jaunimą, troškusį turėti tokius ryšius su kitų kraštų piliečiais. Tačiau pabaltiečių jaunimas galimybes išplaukti į laisvojo pasaulio vandenis turėjo daug mažesnes, negu Sov. Sąjungos žmonės, nes centrinė Maskvos vyriausybė, gerai žinojusi jaunimo nuotaikas Pabaltij, juo nepasitikėjo. Vis dėlto Pabaltij, humoristinėje kalboje SSSR vadinamas "sovietiniu užsieniu", gavęs

daugiau oficialios laisvės, sujudo politinio ir ideologinio fronto baruose.

Kai susvyravo marksizmas

Lietuvos SSR akademinis jaunimas (60-70% komjaunuoliai) po politinių pasikeitimų Maskvos viršūnėse, o labiausiai po Rytų Europos sukilimų bangos, kurios atgarsiai itin gyvi liko Lietuvoje, visiškai suabejojo leninizmo teorija apie tautų laisvę, apsisprendimą bei nepriklausomybę. Visose respublikose augstosiose mokyklose, kur marksizmo - leninizmo porcija ne kiek nesumažėjo, ir toliau aiškiai reiškėsi ideologinis smukimas. Didžioji studentijos dalis jau buvo užsikrėtusi laisvės idėjomis ir Lenino mokslą priėmė tik kaip prievartinę discipliną, be kurios nebuvo galima gauti augstosios mokyklos diplomą. Vietoj sovietinio patriotizmo, skelbiamo oficialiai, kilo tautinio pasididžiavimo jausmas, prieš tai persekiojamas, sovietų terminologijoje vadinamas "vietiniu nacionalizmu". KGB stengėsi sulaukyti šį nacionalinį judėjimą ne žiaurėmis, masinėmis represijomis, kaip tai darė MGB, bet profilaktika, slaptais areštais organizatorių ir aktyvistų, kad neleistų perdaug išsiplėsti tai tautinio judėjimo upei, kurios tėkmė, priešinga "sovietiniam marksizmui", vis stiprėjo.

Susidomėjimas lituanistika

Studentai pradėjo aktyviau domėtis Lietuvos istorija. J. Žiugždos istoriją, kuri tada buvo peršama, studentai kritikavo, vadindami ją Lietuvos istorijos falsifikacija, ir įieškojo uždraustos A. Sapokos istorijos. Jie reikalavo, kad i literatūros programą, dėstomą filologijos fakultetuose, būtų įtraukti i Vakarų pasitraukę lietuvių rašytojai ir poetai, kaip B. Brazdžionis. Vincas Krėvė - Mickevičius ir kiti.

Sugrįžusiems iš SSSR gilumų rehabilituotiems poetams, kaip K. Inčūrai ir kitiems, studentai rengė pusiau legalius vakarus. Grįžę iš Rusijos inteligentai išsijungė, nebe rizikos, i studentijos sąjūdį. Kaune pvz. veikė V. Paulaitis, kuris vėliau KGB vėl buvo areštuotas, o Vilniuje K. Inčūra, kurio tremties poeziją studentai skaitė privatiuose vakaruose bei nelegaliose grupelėse.

Taip Lietuvos SSR studentija pradėjo orientuotis situacijoje, ėmė stichiskai, o vėliau ir planiškai spieštis i legalias ir nelegalias grupes bei pagrindines organizacijas. Studentų sąjūdis persimetė net i kaimą, fabriku darbininkus, karius.

Vilniaus Valstybiniame V. Kapsuko vardo universitete, šalia oficialiai leistų istorijos, kalbotyros, kraštotyros, etnografijos, turizmo ir kitų būrelių, organizavosi mažos slaptos grupės nacionaliniam sąmoningumui kelti.

Prieš ateistų būrėlį, aktyviai veikusių vienijoje augštojoje mokykloje, susibūrė nelegali katalikų grupė, vėliau išaugusi i Lietuvos Katalikų Sąjungą. Oficialiame kraštotyros būrelyje susidarė grupė, kuri, pasinaudodama būrelio statutu, pradėjo lankyti Baltarusijos lietuvius. Lietuvos SSR KGB susidomėjo akademikais ir istorikais, net komunistų partijos nariais lietuviams, kurie, užuot garbinę Lenino, Dzeržinskio, V. Mickevičiaus - Kapsuko ir kitų revoliucionierių paminklus, "nusirto i tautinių senųjų garbinimo balą", anot marksistinio išsireikimo. Tie kraštotyrininkai pateko i įtartinų piliečių sąrašus už žavėjimąsi Krėvos pilies griuvėsiais, Naugarduko, Gardino ir kitomis (dabar Gudijos) istorinėmis vietovėmis, priklausančiomis etnografinėi Lietuvai. Tos

užmirštos ir, rodos, visai nereikalingos pilys šių laikų lietuviams patraukė naujus praeities mylėtojus.

Negana to, "sovietinio renesanso" dešimtmetyje Kauno Politechnikos Instituto, Vilniaus Dailės Akademijos ir Vilniaus Valstybinio Universiteto studentai rašė peticijas Justui Paleckui dėl Gedimino paminklo pastatymo pilies papėdėje. Jie išsiuntinėjo anoniminis laiškus paskiriems piliečiams su Salomėjos Nėries ir Antano Zukauskio testamentais, kuriuos KGB laiko antisovietiniais.

Patriotinės grupės

Akademinišė sferose veikė kelios patriotinės grupės, pasiadinusios "frontininkais". Jos Rygoje ir Taline užmezgė ryšius su latvių ir estų studentais bei sudarė pusiau legalią organizaciją — Pabaltijo Studentų Sąjungą, kuri vėliau už perdidelę brolišką trijų tautų draugystę Maskvos buvo panaikinta, tačiau ryšiai tarp lietuvių, latvių ir estų, ypač lietuvių ir estų, ėmė vystytis be oficialios valdžios kontrolės.

Tais laikais Lietuvos SSR studentai Vėlinių metu Vilniuje ir Kaune organizavo demonstracijas. Prie Basanavičiaus kapo jie skaitydavo patriotinius eilėraščius, skaidydavo kalbas ir pagaliau išeidavo į gatves. Ten traukdavo patriotines dainas, skanduo davo šūkius: "Tegyvuoja laisva Lietuva! Tegyvuoja nepriklausoma Pabaltijys!" Talingas demonstracijas apsupdavo nuogais durtuvais MVD kareiviai — rusai, tačiau nešaudydavo i demonstrantus. Maskva kategoriškai uždraudė šaudyti, kai Lietuvos SSR saugumas užklausė ją, norėdamas kartą atidaryti ugnį i maistinėms. Demonstracijos išsklaidydavo mums studentus "bananais" (milicijos lazdomis), šampalais, net karabinų buožėmis. KGB tuo metu veikė taktiškai, po vienos demonstracijos suėmė vos keletą asmenų, nors labai stebėjo demonstrantus. Tik už poros dienų Saugumas suėmė keletą dešimt aktyvistų, tačiau, spaudžiamas naujos sukilėlių bangos, daugumą paleido. Kai apriimo studentų sujudimas, Saugumas tyliai suėmė daugelį demonstrantų Vilniuje ir Kaune. Tuo metu buvo suminti kelių nacionalistinių grupių nariai. Vilniuje saugumiečiai suėmė vieną Nacionalinio Liaudies Fronto grupę, kuri, kaip spėjo KGB, turėjo platesnę pagrindinę organizaciją, veikusią visose Vilniaus augstosiose mokyklose rusų revoliucinių demokratų konspiracijos principu — maži atskiri vienetai, nežinomi ir nepriklausomi vienas nuo kito. Legalų i nelegalių grupių bei organizacijų pavadinimai dažnai keitėsi, bet visų tikslas buvo vienas: kelti tautos sąmonę, kovoti prieš atėjūnus, siekti socialinės

(Nukelta i 7-tą psl.)

Ar reikia jaunų kunigų?

Atsiliepiamas i diskusinį ta temą straipsnį "T. Žiburių" 29 numeryje

Minėto straipsnio autorius J. Abromaitis palietė daug klausimų ir sau prieštaraujančių minčių. Pasistengsiu kuo trumpiausiai išreikšti savo nuomonę.

* * *

1. Autorius rašo: "Jaunas vyras stoja i seminariją iš meilės Kristui ir artimui. Jam rūpi lietuviybė, bet pirmiausia — krikščionybė". Lietuvių Katalikų Bendrija visais laikais pirmą vietą statė Dievą, o antrą tėvynę. Net ir religinio pobūdžio organizacijos laikėsi i tebesilaiko to principo. Neteko girdėti, kad ir Vatikanas būtų kitos nuomonės. Žinoma, pasitaiko "paklydusių avelių", kurios pirmą eilę reiškia savo nuomonę, o antrą Kristaus mokslą. Sveikintina, kad ir autorius Kristų stato pirmą eilę, bet nepamiršta ir lietuviybės. Tačiau apgalvėtinai, kad jis sutiks agnostikui ir hedonistui nebemato reikalo turėti jaunų lietuvių kunigų. Tos filosofinės srovės dar nėra tokios baisios, palyginus su anarchizmais ir maostais, kurie kulkosvaizdžiais ir bombomis naikina visa, kas "sena".

Kunigystė yra Dievo duotas pašaukimas, kuris neturi tautinių ribų. Mano parapijoje (lietuvių) yra 1 vengras, 1 olandas, 1 italų kilmės ir 1 anglų kilmės kunigas. Visi jie skelbia Kristaus mokslą ir stengiasi patraukti tuos, kurie nutolo nuo Katalikų Bendrijos, ir tuos, kurie kovoja prieš ją. Neturėtų ir lietuvis kunigas nuogastauti, kad ir jam gali tekti pakeisti darbo vietą, nes vyskupai dažnai perkeldinėja kunigus i kitas parapijas. Mano parapijos net ir dabartinis klebonas nepažino nė vieno parapijiečio, todėl "senesni" kunigai padėjo susipažinti su tvarka ir parapijiečiais. Duok Dieve, kad kuo daugiau lietuvių būtų i kunigų seminarijas! Gal tada ir Hamiltono vyskupijai nereikėtų "Lay ministers of the Eucharist" (mano parapijoje yra 38!). Tikiu, kad kiekvienam būtų daug maloniau priimti švenčiausiąjį i sakramentinio kunigo, negu iš "lay minister". Taigi, kunigams darbo netrūksta, tik parapijoms trūksta kunigų!

* * *

2. Sveikintina, kad lietuvis kunigas nori dirbti lietuvių parapijoje. Tikiuosi, kad ir vyskupai skirs lietuvių kunigą i lietuvių parapiją, nes pamaldos atliekamos gimtąja kalba. Tačiau nereikia susidaryti klaidingos nuomonės, kad "... Lietuvoje ... bažnyčios būdavo centrai religinės, socialinės, kultūrinės ir švietimo veiklos, o kunigai būdavo tu centrų vadai ..." Gal iš dalies būtų galima sutikti, jog taip buvo tolimoje praeityje, kai katalikai ir protestantai varžėsi dėl tikinčiųjų, gal vysk. M. Valančiaus ir spaudos draudimo laikais. Tačiau po 1918 m.

* * *

3. Tikrai sunku suparsti aurius teigiamus: "... Ar nėra svarbiau ateitininkui suprasti ir pasisavinti krikščionybės mokslą ... negu eiti i lietuvių šventovių ir bandyti būti "gerais" lietuviams, bet nieko neišmokyti apie krikščionišką dvasinį gyvenimą?" Jeigu toje kolonijoje yra lietuvių šventovė, ateitininkų draugovė, aišku, yra ir šėtaidienė lietuvių mokykla. Nebaėjotina, kad ateitininkas turi galimybę pramokti lietuvių kalbos ir suprasti lietuvių pamaldas. Aš pats, turėdamas progos lankyti lietuvių ir anglų pamaldas, galiu drąsiai tvirtinti, kad

* * *

(Nukelta i 7-tą psl.)

Naujų automobilių pardavimo mokestinė nuolaida

Ontario finansų ministeris Darcy McKeough 1975 metų liepos 7 dieną paskelbė mokestinę nuolaidą, taikomą visoje Ontario provincijoje kaikiuriam naujiem automobiliams, pirktiems nustatytame laikotarpyje. Nuolaida bus daroma pirkėjams, naujų automobilių pardavėjams įteikus atitinkamą prašymą Ontario Pajamų Ministerijai. Nuolaidos čekiai bus siunčiami iš tos ministerijos tiesiai naujo automobilio pirkėjui. Automobilių gamintojai ir pardavėjai prašomi bendradarbiauti. Netrukus jie bus aprūpinti reikalingais prašymų blankais.

Kokiems automobiliams taikoma nuolaida?

1. Nuolaida duodama pirkėjams naujų automobilių ir transportinių autovežimių (station wagons), kaip žemiau nurodyta antrame ir trečiame punkte; kurie yra pagaminti Šiaurės Amerikoje iš dalių bei rėmų, padarytų taip pat S. Amerikoje.
2. Naujiem automobiliams, turintiems ne daugiau kaip 10 sėdimų vietų (išskyrus Cadillac, Lincoln ir Thunderbirds autovežimus, turinčius motorus 460 kub. inčų ar daugiau).
3. Naujiem transportiniam automobiliams, turintiems ne daugiau kaip dešimt sėdimų vietų, nežiūrint motoro didumo.

Jūsų naujų automobilių pardavėjas pateiks atitinkamą sąrašą.

Nuolaidos laikotarpis

Nuolaida yra taikoma naujiem automobiliams, registruotiems pagal vieškelio eismo įstatymą pirmojo pirkėjo vardu 1975 m. liepos 7 dieną arba vėliau, bet prieš 1975 m. gruodžio 31 dieną. Pradiniam laikotarpyje, jeigu automobiliai yra įregistruoti prieš liepos 7 dieną, bet pirkėjui pristatyti tarp liepos 7 ir 31 dienos imtinai, taip pat turi teisę i nuolaidą.

Tolimesnių informacijų galite teirautis pas kvalifikuotą naujų automobilių pardavėją arba vietinėje pardavimo mokesčių įstaigoje (District Retail Sales Tax Office).

Ministry of Revenue

Arthur Meen
Minister
T.M. Russell
Deputy Minister

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pareigūnai S. Amerikos jaunimo suvažiavime Londone, Ont., kur buvo aptarti jaunimo kongreso reikalai. Iš kairės: PLB pirm. Br. Nainys, vicepirm. R. Kasparas, E. Pakštaitė, R. Sakadolskis. Nuotr. D. Blaundžiūnaitės

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

V. ALSEIKOS KNYGA

Vytautas Alseika "Gimtojo Krašto" 27 nr. paskelbtame pasikalbėjime džiaugiasi jau užbaigta knyga "Trys dešimtmečiai emigracijoje". Mat, buvo asmenų, pranašavusių, kad jis jos nesuskubs užbaigti ir kad jam teks išskleisti ir kapines A. Moriaus ir J. Mikuckio pėdomis. Atsiminimai liečia lietuvių pabėgėlių gyvenimą Vokietijoje 1944-49 m., imigraciją į JAV bei kitus kraštus ir imigrantų būklę. Iš V. Alseikos prasiartinę begti matyti, kad jam labiausiai rūpėjo kompartijos įsakytas išvijos patriotinių organizacijų ir vadų niekinimas, pasiūlymas iš Lietuvos vaduoti vedamos kovos, kuri buvo ir tebėra didelė raktis Kremliui. Dėl šios priežasties naiviai skamba V. Alseikos pagėdovimas: "Bičiuliai labai patenkinti, jei ji padėtų nušviesti tikrąją emigracijos vėidą ir užjūrio skaitytoms". Mums tas išvijos veidas seniai pažįstamas ir be V. Alseikos pastangų, tarnaujančių Maskvai. Okupuotos Lietuvos skaitytoms knyga iš tikrųjų gali būti įdomi, nes juos sovietinė cenzūra jau yra išmokiusi skaityti ir tarp eilučių.

RUOSIASI EKSPEDICIJOMS

K. Račkauskio pranešimu "Tiesos" 141 nr., kraštotyrininkai šiemet planuoja surengti 33 kompleksines ekspedicijas. 1972 m. jų turėta 8, 1973 m. — 15, 1974 m. — 20. Ekspedicijų pobūdis neatskleidžiamas, išskyrus prastatimą, kad trečdalis jų rinks istorinę medžiagą Alytaus, Kapsuko (Marijampolės), Kauno, Kėdainių, Lazdijų, Šilalės rajonuose, kitas trečdalis tyrinės Anykščių, Kupiškio, Zarasų rajonuose ir šiauriniuose numatomas nusausti ar užstatyti vietoves. Istorinę medžiagą kompartija savaip interpretuoja, kartais versdama kraštotyrininkus dirbti grynai propagandiniams reikalams. Būsimoms ekspedicijoms vadovams Kraštotyros Draugijos centro taryba surengė respublikinį seminarą, kuriame metodinius pranešimus padarė mokslinei — B. Kerbelytė, R. Merkienė, R. Krutulytė, A. Tyla ir K. Grigas.

ŽURNALISTŲ SEMINARAS

Žurnalistas, rašantis pasaulėžiūros ir ateizmo klausimais, turėjo savaitę trukusią seminarinio pobūdžio stovyklą Molėtų rajone prie Bebruso ežero. Čia juos švietė stambialis mokslo laipsnis prisidėjęs ateizmo specialistai: filosofijos daktarai J. Minkevičius, B. Genzelis, filosofijos mokslų kandidatai B. Kuzmickas, J. Galdys, kultūros ministerijos darbuotoja R. Gedrienė, Vilniaus universiteto dėstytoja G. Jatkūnienė, žurnalistas V. Radaitis ir net pats religijų reikalų tarybos įgaliotinis K. Tumėnas. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas rajonų ir miestų laikraščių vaidmeniui kovoje už materialistinę pasaulėžiūrą. Stovykloje surengta ateistinio rašinio konkursą laimėjo trys redakcijų darbuotojai: Telšių rajono laikraščio "Komunizmo Svietyrų" — M. Kvarciejūtė, Šilutės rajono "Komunistinio Darbo" — S. Melinauskas ir Utenos rajono "Lėninio Kelio" — M. Stundžia. Stovyklautojų apylankė žurnalisto Sąjungos pirm. A. Laurinčiukas, Vilniuje veikiantio ateizmo muzėjaus vadovas A. Martinionis.

MUGĖ VARENOJSE

Daug dalyvių susilaukė tradicinė varėniškių mugė liepos 1 d. Juos viliojo prekybinių parūpinti riestiniai, skilandžiai, rūkyti žirniai, garuojantys šašlikai, gavino lietuviška gira. Senovinių džiūkių dainų ir polkų programą atliko rajono saviveiklininkai.

DELHI, ONTARIO

PAMINETA LIETUVOS OKUPACIJA. Birželio 15 d. Delhi lietuvių organizacijos ir visuomenės paminėjo Lietuvos okupacijos liūdą 35 metų sukaktį. Dar prieš birželio 15 d. Tillsonburgo radijas per 4 dienas pranešinėjo apie 1940 m. birželio 15 d. rusų ginkluotą įsibrovimą į Lietuvą, masinius lietuvių tremimus į Sibirą ir antrą Lietuvos okupaciją II D. karo pabaigoje, kuri trunka iki šiuo dienu. Taipogi Tillsonburgo ir Delhi laikraščiai plačiai aprašė šią lietuvių tautos tragediją.

Birželio 15 d. Delhi lietuvių organizacijos ir visuomenės pamaldomis šventovėje ir prie kankinių kryžiaus vainiko padėjimu paminėjo Lietuvos okupacijos žiaurumus. Prie kankinių kryžiaus buvo priimta protesto rezoliucija ir pasiūsta Kanados

Jūrų šaulių "Palangos" kuopa St. Petersburg, Floridoje, surengė šaudymo varžybas policijos šaudykloje, kurią parūpino kuopos pirm. V. Baranauskas. Šaudymo liniją tvarkė M. Baranauskienė. Pirmą vietą laimėjo V. Baranauskas, II — G. Baranauskas, III — J. Radvila. Po šaudymo buvo surengta išvyka į Seminole parką

PIRMOJI PARODA

Radvilės Zagurskytės pranešimu "Komjaunimo Tiesos" liepos 3 d., Vilniaus ateizmo muzėjus išnėkintoje Sv. Kazimiero šventovėje surengė I respublikinę liaudies menininkų darbų parodą antireliginė tematika. Ji mini lankytojus susimastyti verčiantį A. Gedvilio medžio bareljefą "Mano Viešpatie! Juk aš nieko neužmušiau, aš tik nurodinėjau, ką pašalinti, kuris komjaunuolis, komunistas, aktyvistas". Parafrazuojant šią mintį, būtų lengva sukurti dar įdomesnį kūrinių "Tėveli ir mokytojaus Staline! Aš nenukankinau dešimčių milijonų nekaltų kalinių Sibire. Aš tik juos suėmiau, apkaltinau, be teismo nuteisiau, vykdydamas tavo valią. O kad jie numirė, nesugebėdami prisitaikyti prie gamtos ir darbo sąlygų, patys kalti. Kalti ir dėlto, kad dabar savo kaulais daro gėdą Sovietų Sąjungai, didžiausiai ir žiauriausiai žmonių naikintojai pasaulio istorijoje". Parodoje dalyvauja liaudies skulptoriai, tapytojai, medžio drožėjai, vario kalintojai ir net keramikai.

VANDENS AUKOS

Lietuvos skėstantųjų gelbėjimo draugijos komiteto pirm. Vytauto Bražiulio pranešimu, Lietuvos vandens vien tik per liepos 5-6 d.d. savaigai nuskendo 12 vyrų ir 3 moksleiviai. Ši tragedija 6 ištiko nedidelėse kildrose, 6 — upėse, 2 — ežeruose ir 1 — jūroje. Zuvusieji vyrai daugiausia buvo neblaivūs. Statistika liudija aukų skaičiaus didėjimą. Per pirmąjį šių metų pusmetį jų jau susilaukta apie 280. Minėtosios draugijos darbuotojas Jonas Kilius kitame pranešime spaudai pagrindinėmis šios liūdros statistikos priežastimis laiko girtavimą ir madymsi apsaugos neturintiose vietose. Būdami girti, nuskendo: Nemune prie Kačerginės — kauniečiai A. Sinkvičius, Dubysoje — B. Budrys iš Raseinių rajono Taurupio kaimo, A. Geručio seklos kūdros dumblyje Joniškių apylinkėje — S. Norkus. Neatsargumo aukomis tapo: keturiolikmetis kauniečiai V. Pavalkis Neryje prie Kleboniško, batavietis V. Čiurinskas Nemune.

AUTORIŲ TEISĖS

Sovietų Sąjungai įsijungus į tarptautinę autorių teisių konvenciją, okupuotoje Lietuvoje buvo įsteigtas sąjunginės autorių teisių agentūros respublikinis skyrius, vadovaujamas Jono Leikausko. Jo pranešimu "Komjaunimo Tiesos" 137 nr., šis skyrius turi teisę parduoti užsieniui ne tik Lietuvoje išleistas knygas, bet ir spaudai ruošiamą grožinių bei mokslinių knygų, partitūrų rankraščius. Naujovė laikoma nuomos sutartis su užsieniu, kurios dėka galima susipažinti su užsienio kūrinių ir tik tada padaryti nutarimą, ar verta juos įsigyti. Tuos ryšius su užsieniu, atrodo, tvarko sąjunginės autorių teisių agentūros valdyba Maskvoje. Neseniai įvykusiam vilniečių posėdyje dalyvavo valdybos pirmininko pavaduotojas V. Siniokovas.

15.000 DIPLOMŲ

Vilniaus Pedagoginį institutą šiemet baigė jau XXX laidos 479 būrių mokytojai, kurių aštuoni diplomus gavo su pagyrimais. Rektoriui V. Uogintui 15.000-tąjį diplomą įteikė gamtos-geografijos bei fizinio auklėjimo specialybės absolventai Romualdai Murėnui, kuris visa laiką mokėsi tik penketukais ir dabar lieka dirbti institute. Trumpame pranešime taipgi pabrėžiama, kad R. Murėnas yra Lenino stipendininkas ir instituto komjaunimo komiteto sekretorius. V. Kst.

ministerių pirmininkui. Prie kankinių kryžiaus minėjimo apeigos dalyvavo vietinių laikraščių reporteriai, kurie savo spaudoje plačiai (su nuotraukomis) aprašė lietuvių tautos okupaciją ir lietuvių kovą už savo laisvę.

I pasiūstą protesto rezoliuciją iš Kanados vyriausybės buvo gautas oficialus atsakymas. Jame užsienio reikalų ministeris MacEachen, kaip ir kitiems lietuvių rašytojams, pareiškia, kad Kanada ir toliau nepripažįsta Baltijos valstybių įjungimo Sov. Sąjungon. Europos saugumo konferencijoje Kanados delegacija išvengs betkokių pareiškimų ar dokumentų, pripažįstančių pokario valstybių sienas. Pastarąsias turėtų pripažinti taikos sutartis.

Stepas Jakubickas

Visus maloniai kviečiame atsilankyti į Kanados šaulių moterų

sąskrydį - gegužinę

rugpjūčio 17, sekmadienį, Old Boys Club House, Main St.
Henley Island, St. Catharines, Ontario

- Bus įvairi programa, gera muzika ir užkandžiai.
- Pradžią 12 valandą.

Povilo Lukšio šaulių kuopa

Hamilton, Ontario

TAUTOS ŠVENTĖS minėjimą Vilniaus Dieną š.m. rugpjūčio 13 d. rengia Tautos Fondas. Meninė programos dalis atliks Niagaros pusiasalio "Nemuno" ansamblio, vadovaujamas St. Zubrickienės. Sokiams groja J. Vaičiaus orkestras. Jau gauti loterijai du laimės staliukai iš M. Juodžio ir A. Silinsko. Tai bus pirmas rudens parengimas Jaunimo Centre. Prašoma šią datą rezervuoti Tautos Fondui ir parenti mūsų laisvės kovą finansiskai. K. B.

JUNGTUVĖS. Vitos Skvereckaitės ir F. G. Peters jungtuvės įvyko liepos 12 d. Aušros Vartų parapijos šventovėje. Vestuvinės vaišės, dalyvaujant per 200 svečių, įvyko Jaunimo Centro salėje. Jaunavedžius sveikino Hamiltono apylinkės pirm. L. Skripukė, pirmasis pabrėžė ir abudu jaunųjų tėveliai. Taip pat gauta visa eilė sveikinimų telegramomis iš giminių, draugų. Svečių buvo atvykusių net iš Europos. Vakarui sumaniai vadovavo Z. Gedminas. Jaunieji povestuvei kelionei išvyko į Vakarų Kanadą ir JAV. Linkime gražiausios ateities.

"AIDAS" vėl gavo iš federacinės valdžios savo veiklai plėsti \$2.600. Šiuo metu "Aidas" atostogauja, o rugsėjo pradžioje pradės ruošti koncertams ir dainų šventei, kuri įvyks spalio 11-12 d.d. Hamiltone. J. P.

P A D Ė K A

Už mums suruoštą pagarbą ir vaišes 25-rių m. vedybinio gyvenimo suaktyvės proga nuširdžiai dėkojame: motinai ir patėviui Alf. A. Patamskams, už sveikinimus ir linkėjimus pagerbimo vadovui St. Garliauskui iš Detroito, A. Patamskui, dėdei B. Milašui; visiems dalyviams už sveikinimus ir gražias dovanas: J. Asmenavičiui, K. Baronams, E. Dirsienei, A. Dirsei, E. Giedraitienėi, O. Grau, St. Garliauskams, R. Garliauskaitėi, A. Haakams, Al. Juozapavičiams, M. Jonikams, Gr. Jasevičiams, V. Jonuškom, A. Jankauskams, L. Koperskiams, P. Kanopoms, D. Kočinskams, V. Leparskams, B. Milašams, L. Meškauskams, K. Milierui, F. Krivinskams, P. Sakalams, A. Silinskui, R. Rožanskams, M. Sniuliams, J. Sears, J. Virkiečiams, V. Vitkevičiams, L. Urboniui, M. Hybams, R. Stenmeyer, K. Trontams, Miss Lyndai ir Patty.

Jūsų visų parodytas nuostatus paliks mūsų bendrąme gyvenime ilgai, ilgai atmintyje. Dar kartą — ačiū visiems!

Jūsų,

J. L. Toliai

JONAS JUOZEVIČIUS iš Čikagos kalbą jaunimo suvažiavime Londone, Ont., kur buvo svarstoma jaunimo kongreso reikalai.

Nuotr. D. Blauzdžiūnaitės

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavyse namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas "TALKA"
830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gyvybės ir asm. paslaugų drauda. Nemokamas pilnas čekių pataravimas. Kapitalas — virš \$6.000.000.

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.) 6%
santupas 7½%
term. depozitus 1 m. 8½%

IMAME UŽ:

asmenines paslaugas .. 12%
nekiln. turto pask. 10½%

Mesos ir puikūs dešros gaminiai

Skanestai —

kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.
284 KING STREET E.,
HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST.,
HAMILTON — 389-4113

- GUELPH LINE prie PROSPECT,
- BURLINGTON — 639-0510
- LLOYD D. JACKSON SQUARE,
- HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJAI artėjant prie užbaigos, VLIKas birželio 30 d. pasiuntė antrąjį memorandumą visiems laisvosios Europos ir S. Amerikos vyriausybės vadams. Pirmasis memorandumas, vadinamas didžiuoju, jiems buvo įteiktas 1972 m. lapkričio mėnesį.

"CHRISTIAN SCIENCE MONITOR" dienraštis paskelbė žurnalisto Paul Wohl straipsnį, kuriame jis panaudojo ELTOS paruoštą medžiagą apie "Lietuvos Katalikų Bžnyčios Kroniką", dabartinę būklę Lietuvoje, pateiktas trijų naujausių "Kronikų" ištraukas. Straipsnis išryškina sovietų taikaus sambūvio apgaulingumą — naują tikinčiųjų persekiojimo bangą okupuotoje Lietuvoje. Ši ELTOS informacinė medžiaga buvo išsiuntinėta žymiesiems JAV bei Kanados laikraščiams ir žinių agentūroms.

LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS SEIMAS, turėjęs įvyktį rugpjūčio 19-21 d.d. Brooklyno kunigų seminarijoje, atidedamas. Jo vieta bei data bus paskelbtos vėliau.

PROF. STEPONAS KAIRYS, Didžiojo Vilniaus seimo atstovas, Lietuvos Tarybos narys ir Nepriklausomybės Akto signataras, prieš 10 metų buvo palaidotas Čikagos lietuvių tautinės kapinės. Šio žymaus mūsų tautos veikėjo atminimą dabar norima pagerbti specialiu atkapinių paminklu. Vykdomąjį komitetą paminklui statyti sudarė Čikagos bei jos apylinkės lietuviai: pirm. dr. Jonas Valaitis, vicepirmininkai — inž. K. Burba, inž. A. Didžbalis, J. Petniūnas, dr. J. Puzinas ir A. Puzauskas, sekr. G. J. Lazauskas, išd. Jonas Krutulis, 7225 So. Richmond Ave., Chicago, Ill. 60629, USA. Tel. 312-476-2929. Visuomenė savo aukas prašoma siųsti išd. J. Krutuliui adresu. Lygiagrečiai yra sudarytas ir lėšų telkimo komitetas, vadovaujamas pirm. Juozo Skorubsko. Šio komiteto vicepirmininkai — Valdas Adamkus, Pranas Andrijauskas, dr. Gediminas Balukas, Stasys Baras, Algirdas Didžiulis, Faustina Mackevičienė, Aldona Merkellienė, Mykolas Pranevičius, Irena Rimavičienė, sekretorė — Janina Vieniūnė.

BALFO CENTRO VALDYBOS PIRM. M. RUDIENĖ, sužeista eismo nelaimėje Čikagoje, po trijų savaičių gydymosi ligoninėje grįžo namo ir sveiksta dr. P. Brazio priežiūroje. PRANCISKONŲ VIENUOLIŲS gen. kun. K. Koser vienuoliojus garbės nario titulus suteikė dviem lietuviams prelatam bei protonotaram — Pranciškui Juriui ir Jonui Bilkūnui už jų didelių nuopelnų Lietuvai ir Šv. Kazimiero pranciškonų provincijai. Jie yra pirmieji lietuviai, susilaukę tokio garbės pranciškonų vienuolių pagerbimo. Abu prelatai įjungiami į pranciškonų vienuolių maldų, malonių ir nuopelnų privilegijas, jiems leidžiama dėti pranciškonų klostis.

IS EUROPOS GRĮZO Oklahomos universiteto prof. dr. V. S. Vardys, dalyvavęs III baltiečių studijų konferencijoje Stockholme ir skaitęs pranešimą apie socialinius pasikeitimus bei tautiškojo apraškos okupuotose Baltijos valstybėse. Šia proga jis taipgi lankėsi V. Vokietijoje ir Britanijoje, susitiko su lietuvių tautitūrininkais, mokslo žmonėmis.

VENECUELA LIETUVIAI laukia svečių iš JAV — čikagiečių solistų Bernardo Prapuloeno, Nerijos Linkevičiūtės ir Los Angeles mieste gyvenančios pianistės Raimondos Apeikytės. Šios trijulės koncertai įvyks: rugpjūčio 2 d. Valencijoje, rugpjūčio 3 d. Karake. Jų pelnas skiriamas III lietuvių jaunimo kongresui Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje. Jaunuosius menininkus koncertuoti didžiosiose P. Amerikos lietuvių kolonijose siūnia PLB valdyba.

Venecuela

BRASILIJA ANTANO SKEMOS "ZVAKIDE" Sao Paulo mieste ruošiasi statyti ateitininkai sendraugiai, vadovaujami pirm. Vinco Tubelio. Pagrindinius vaidmenis atliks mėgėjai aktorai V. Banyš, J. Kraujelytė, A. Slesioraitis, K. Miliauskas, N. Guzikauskaitė.

PORTUGALŲ LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNĄ Sao Paulo baigia ruošti spaudai Alfonsas D. Petrakis ir Lucija Jodelytė. Lietuvių - portugalų kalbų žodyną pernai išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenės akademini sambūris.

KUN. JONUI KIDYKUI, SJ, išvykusi į JAV dirbti Klevelando lietuvių parapijoje, Sao Paule leidžiamo savaitraščio "Mūsų Lietuva" redagavimą perėmė redakcinė komisija: kun. Pr. Gavėnas, ligšiolinis administratorius kun. P. Daugintis, kun. A. Saulaitis ir BLB tarybos vicepirm. A. Petrakis.

Argentina

JAUNIMO KONGRESO RENGEJŲ pasitarime Buenos Aires mieste buvo aptarta čia rengiamos stovyklos programa. Kiekvienai stovyklos dienai parinktos skirtingos temos, būtent, "Kongreso tikslai", "Lietuva dabar", "Lietuvos jaunimas", "Lietuvių kultūros skleidimas tarp jaunimo", "Lietuviški Kūčių bei Kalėdų papročiai". Šias temas išryškins paskaitininkai iš Argentinos, Brazilijos, Australijos ir Urugvajaus. Stovyklautojai bus suskirstyti į 14 bū-

relių praktiniams įvairių sričių užsiėmimams. Rytinei programai vadovaus E. Rudytė, popietinei — I. Simanauskienė, o visos programos vadovė bus N. Zavickaitė. Stovyklos renginius papildys lietuviški ir moderniški šokių vakarai prie laužo, tradicinės lietuviškos Kūčios su dovanomis, sportas, foto paroda, repetitijos tautinių šokių šventei, pasirušimas studijų savaitėi, kasdienės ekskursijos į Buenos Aires. Kongreso šventė Buenos Aires San Martino teatre įvyks gruodžio 26, antrąją Kalėdų dieną. Į Urugvajaus Montevideo miestą bus vykstama laivu. Ten gruodžio 27 d. bus surengtas kongreso talentų vakaras. Rengėjų pasitarime Argentinai atstovavo V. Barzdžius, J. Baltrūnas, J. Mikalonis, N. Zavickaitė, M. Balčiūnaitė, ALOS Tarybos pirm. A. Mičūnas, kun. J. Margis, A. Raulėnas, E. Rudytė, I. Simanauskienė, R. Stalioraitis ir kun. A. Steigvilas, Brazilijai — kun. A. Saulaitis, M. Baublytė ir A. Steponaitis, Urugvajui — R. Vitkauskienė, Gvidas ir Rosa Mačanskiai. Dalyvių eilėse buvo ir dvi talkininkės iš JAV — Argentinon atvykusi Rasa Soliūnaitė, Brazilijon — Marija Saulaitytė.

Australija

AUSTRALIJOS PREMIERAS G. WHITLAMAS Launcestono mokykloje dėl Pabaltijo susikirto su geografijos mokytoju Tomu McGlynn. Paklaustas vieno mokinio, kodėl Australija pripažino Baltijos valstybių įjungimą Sovietų Sąjungon, G. Whitlamas šį savo žingsnį bandė teisingi teigimu, kad šios valstybės tik 20 metų buvo nepriklausomos 1919-1939 m. laikotarpyje. Be to, jos gird, buvusios fašistinės. Prieš tokį G. Whitlamą nesugaudymą istorijoje pasiskutė T. McGlynn, kuris dvejus metus yra gyvenęs Lietuvoje. Pasak G. Whitlamo, Baltijos valstybėse buvo tiek demokratijos, kiek ir Hitlerio Vokietijoje. Į tokį savo pareiškimą G. Whitlamas susilaukė reakcijos ir spaudoje. Pvz. "Sun" laikraštyje jį sukritikavo H. W. Birrell, primindamas skaitytuosius, kad Baltijos valstybių "fašizmas" visiškai nublunka, kai jį palygini su Hitlerio Vokietija ir Sovietų Sąjunga, šių dviejų užkariotųjų į Baltijos kraštus atnešų fašizmą bei brutalumą. Apie turėtą laisvę G. Whitlamui gali papasakoti imigrantai iš Baltijos valstybių. Pastarųjų atidavimas Sovietų Sąjungai liudija, kad G. Whitlamas Australijos vyriausybę yra aiški komunistinių reikalų bei pergalių rėmėja.

Britanija

PENKTADIENIO KLUBAS, veikiančis Londono Lietuvių Namuose, kiekvieną penktadienį organizuoja lietuvių susibūrimus, kuriuose kviečiami dalyvauti ne tik vietiniai lietuviai, bet ir svečiai iš Kanados, JAV ir kitų pasaulio valstybių. Čia jie turės progą susipažinti su Britanijos lietuvių gyvenimu, susitikti su senais pažistamais, užmegzti naujas pažintis. Lietuvių Namų adresas: Lithuanian House, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Lietuvių Namuose taip pat yra įsikūręs ir viešbutis mūsų tautiečių Europoje savitraštis "Europos Lietuvis".

Vokietija

LIETUVIŲ SIELOVADOS CENTRE Bad Woerishofene vasara praleis Europos lietuvių vysk. A. Deksnys, iš Italijos atvykęs su prel. P. Celiešium. Šventųjų Metų programa Romoje įvykusiose lietuvių iškilmėse vysk. A. Deksnys juto nuovargį. Širdies ligų specialistas jam patarė poilsį. Iš Bad Woerishofeno vysk. A. Deksnys buvo nuvykęs šiaurinėn Italijon dalyvauti XXII-joje Europos lietuvių savaitėje, o dabar vėl yra grįžęs V. Vokietijon.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ KLUBAS buvo įsteigtas 1970 m. lapkričio 15 d. dr. Gintauto, dr. Laukaitio, dr. Asokienės, dr. Bylaitio, dr. Paltarokaite. Valdymo jie išrinko: pirmininku — dr. Bylaitį, išdininke — dr. Paltarokaite. Klubas tikslas — jungti visus lietuvius bei artimus su lietuviams bendraujančius ar lietuviams palankiai nusiteikusius gydytojus V. Vokietijoje, gildinti medicines, kultūrinės, socialines problemas, rūpintis savitarpine parama bei informacija, palaikyti glaudžius ryšius su tautiečiais, teikti jiems reikalingą pagalbą, remti augštojo mokslo siekiančius lietuvių studentus. Lietuviai gydytojai V. Vokietijoje yra plačiai išsiskleidę dėl profesinių sąlygų. Vokietijos LB turi apie 1.400 registruotų narių, kurių eilėse yra 26 gydytojai. Didensį jų pusę dalyvauja lietuviškoje veikloje bei ją remia. Klubas suvažiavęs š.m. birželio 15 d. Bad Godesbergo baltiečių krikščionių rūmose pirmiausia buvo pareikštas solidarumas Čikagoje gegužės 24-25 d.d. įvykusiam dešimtajam Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimui. Aptarę ateities veiklos gaires, suvažiavimo dalyviai klubo pavadinimą nutarė pakeisti į Vokietijos Lietuvių Gydytojų Draugiją. Taipgi nutarta sudaryti specialų fondą, kurio vienkartines pašalpas bus teikiamas lietuviams studentams ir moksleiviams. Naujoji draugija savo metinius suvažiavimus turės gegužės pradžioje. Juos jungs su kitais baltiečių renginiais ir stengsis pasirūpinti atitinkama kultūrine programa.

ANATOLIJS KAIRYS

Teatro reikšmė išeivijoje su stiprėtu, jei mes pajėgtume jį užpildyti išimtinai jaunimu. Lietuvinės mokyklos yra grynai mokymo institucijos ir savo darbą tęsia išimtinai vaiko amžiuje, brendimo periode, kai teatras reikalauja jau beveik su brendusio darbininko. Kaip i teatro darbą patraukti jaunimą ir jį išlaikyti? Klausimas nėra lengvai atsakomas. Jis sprendžiamas vietinėmis sąlygomis, nes kiekvienas miestas yra šiek tiek skirtingas savo veikla, nuotais, ir finansiniais ištekliais. Visdėlo norėčiau pasiūlyti du receptus, kurie, mano nuomone, galėtų įnešti šiek tiek aiškumo.

Patrauklumas

Reikia pažinti jaunimą ir bandyti jį suprasti šių dienų gyvenimo eigoje. Sudaryti tinkamas ir jam priimtinas darbo sąlygas. Dramos sambaris ar dramų būrelis turi vilioti jaunimą naujumu, įdomumu ir veržlumu i naujus, dar jo dvasiai tolimus darbo laukus.

Pirmoje eilėje reikėtų parinkti specialius, jaunimui patrauklius veikalus. Jaunas žmogus yra drąsus, kovojantis, mėgstas žygius, veržlus ir idealus. Herojiniai veikalai su aiškia problematika, drąsiais, nesvyruojančiais charakteriais gali būti primentini geriau, negu beidėjiniai ir blankūs tematiškai. Jaunas žmogus, atėjęs i sceną, nori pasireikšti, sukurti atmintiną personą, šviesti žvaigždę žiūrovų akyse. Tuo ne tik jis pats pasireiškia, bet ir kitus patraukia, nes padarė "kazką" verto žiūrėti. Mano nuomone, įvairios buitinės dramos ar lengvos komedijos reikėtų palikti vyresniesiems, o jaunimui duoti istorinius veikalus su nepaprastais žygiais, nuotykiiais, nuostabiais laimėjimais. Tokiose veikaluose yra daugiau veikų, visi gali pasireikšti, susidaro grupės dirbančiųjų, užsilažavusių bendrai teatro idėjai ar bendram teatriniam darbui.

Jaunimo bendravimas

Kas pažįsta jaunimą, suprantą jo troškimus, jūdėt, keliauti, pamatyti, susipažinti, praplėsti savo akiratį. Nežiūrint fakto, kad teatro vieta namų, gastrolių yra labai reikalingos ir turi būti skatinamos visomis priemonėmis. Pasikeitimais vaidinimais tiek kultūrine, tiek socialine ar tautine prasme yra nepakeičiamas dalykas. Įvairios ekskursijos, išvykos jaunimo dvasią skatina ir verčia aukotis darbu su malonumu. Jeigu Kanadoje būtų bent penki dramų teatrai, o Amerikoje bent 10, tai pasikeisdam, vieni kitus lankydami jie sukeltų tokią bangą, tokį kultūrinį judėjimą, kad didesnis miestas ar kolonija matytų kasmet po 3-4 vaidinimus ar net daugiau. Ir būtų lengva, nes reikėtų i metus kiekvienai grupei paruošti tik po vieną premjerą. Reikia apvažiuoti net ir mažas lietuvių salas. Gali i vaidinimą ateiti tik-tai 50 asmenų, nesvarbu — vaidinimas naudingas ir sau. Aktoriai turėtų patirti, krašto pažinimą.

Sia proga noriu konstatuoti malonų faktą, kad Hamiltono "Aukuro" išvykų ir gastrolių skaičiumi dar niekas nėra pralenkęs, įskaitant ir Ameriką. Pagarba ir padėka priklauso poniam E. Kudabienėi. Jei mes Amerikoje turėtume tokį asmenį, turėtume žymiai veiklesnį ir našesnį teatrą. Tęskite šią tradiciją toliau.

Varžybos

Amerikoje labai populiarūs įvairūs laimėjimai: prizai, dovanos, diplomai, piniginės premijos, atžymėjimai, įvertinimai, laipsniai ir t.t. Tai išbandytos ir geros priemonės. Kodėl jomis nesinaudojoti? Visa tai naudojama sporto, literatūros, mokslo pasaulyje. Tai kodėl mes, išeiviai, turime eigtis kitaip, lyg būtume šventieji? Jaunime kultū entuziazmas, trauka, garbės pa-

jautimas. Matydami, kad visuomenė ir vyresnieji taip vertina teatrą ir jame dirbančius, jaunieji kreiptų daugiau dėmesio tautiniam išpareigojimui. Kaip jaunimas gali dirbti, gaisinti laiką, aukotis, jei vyresnieji ir visuomenė serga apatija, abejoja, pati save nuvertina, pati sau duobę kasa?

Premijos galėtų būti stipendijų pavidalu iki \$1.000 arba kelionės i žymesnius amerikiečių teatrus. Suprantama, jei tėra du ar trys teatrai, varžybos nėra įspūdingos. Nėra galimybė kilti ar pasireikšti. Jeigu JAV-se veiktų 15 dramų sambarių, o Kanadoje 5-6 vaidybinių grupės, varžybos su tokiais premijomis ir dovanomis būtų įmanomos.

Pinigų klausimas

Visi gerai žino, kad jaunimui reikia pinigų (kam jų nereikia?). Nors tėvai ir duoda pinigų išlaikymą, tačiau jaunas žmogus turi reikalų, kurių tėvai nefinansuoja. Slidinėjimas kalnuose žiemos metu ar ekskursijos i užsienius vasaros metu, stovyklos, sutiktuves, išleistuvės, mokslo pradžia, mokslo pabaiga... Todėl nenuostabu, kad daug moksleivių ir studentų vasaros metu eina uždarbiauti, pardavinėti gėrų, ledų, laikraščių, išsisklaido po Marhalfieldus, Goldblatus, Searsus ir ten praleidžia 2 ar 3 mėnesius savo iždum papildyti. O kas atsitiktų, jei LB JAV-se ir Kanadoje padarytų eksperimentą ir visą norintį užsidirbti jaunimą pakviestų i teatrą? Mokėti jiems už darbą, už vaidinimus, už keliones, net už repetitijas po tiek pat i valandą, kiek jie uždirba viešose krautuose ar fabrikuose? Kitaip išsireiškiant, užuot dirbę svetimiems, ateikite ir dirbkite saviems. Mano nuomone, turėtume jaunimo daugiau, negu reikia. Galima būtų pasirinkti, reikalaujant, sudrausminti, nes apmokamas žmogus pasiduoda taisyklėms ir įstatymams.

Bet kur gausime tiek pinigų? Atsakymas: reikia surasti, jei norime gyventi. Teatrai visuomet yra, buvo ir bus subsidijuojami. Reikia rasti globėjus. Sudaryti globos komitetus kiekvienam dramų sambariui, kiekvienam sceniniam kolektyviui. Yra turtingų organizacijų — gydytojų, inžinierių, prekybininkų arba turtingų mecenatų. Jiems galima būtų pavesti globoti vieną ar kitą teatrą. Kur tokių globėjų nėra, reikia suorganizuoti iš ponų ar turtingesnių žmonių globos komitetus, kaip turi sudariusios amerikiečių teatro grupės, privačios, ligoninės, įvairios labdaros organizacijos. Tokius globos komitetus turi Lietuvių Opera Čikagoje. Lietuvių visuomenė dabar turtingesnė, negu anksčiau. Jei ne visur, tai gal bent kaikiuriose vietose ši priemonė gali būti veiksminga. Teatras yra lokalinė apraish, kurioje kaip tik iškyla mėgėjų teatro ypatingas uždavinys — pasipriešinti nutaėjimui grėsmei savo vietovėje, pradedant nuo savęs. Būdami pavyzdžiais namie, būsimie pavyzdžiai ir svetur. Kai dirbsime patys, dirbs ir kiti, pritaras visuomenė ir parems.

Rašytojas Anatolijus Kairys daro pranešimą apie kultūros darbo planus JAV Lietuvių Bendromies suvažiavime Klevelande. Pranešėjas yra JAV LB kultūros tarybos pirmosinkas. Nuotr. Vl. Bacevičius

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Dr. Meldutis Laupinaitis, LIBERDADE OU ESCRAVIDAO? Front International Contra o Comunismo. Caixa Postal 2082 Sao Paulo, Brasil, 1975. Tiražas — 15.000.

SVECIAS, 1975 m. 1 nr. Lietuvių evangelikų liuteronų laikraštis. Išeina kas trys mėnesiai. Redaktorius — kun. A. Trakis, administratorė — dr. Adelė Trakienė, 6620 S. St. Louis Ave., Chicago, Ill. 60629, USA. Leidėjas — Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios vyriausioji taryba.

TĖVAS JONAS BRUŽIKAS, SJ. Atsiminimai. Spaudai paruošė T. Br.

Krištanavičius, SJ. Viršelis dail. A. Kurausko. Atspaudė M. Morkūnas. Išeido tėvai įėjutai. Čikaga 1974 m., 180 psl. Kaina — \$4.

Dr. Bronius Povilaitis, MUTACIOS MODERNIOJE BIOLOGIJOJE. Atspaudas iš LKM Akademijos "Suvažiavimo darbų" VIII t. 493-516 psl. Roma 1974 m.

"LAIKO" ŽINYNAS-KALENDORIUS, 1975 metai. Paruošė Pijus Gudeličius. Leidėjas — Argentinos lietuvių dvisavaitraštis "Laikas". Mendoza 2280, Avellaneda, Prov. Buenos Aires, Argentina.

"Vaivorykštės" tautodailės parodoje Otavoje 1975 m. birželio 14-26 d.d. buvo išstatytos ir lietuviškos lėlės (Danutės Staškevičienės), kraitinė skrynelė ir margučiai. Nuotr. B. Čeponkaus

Romanas "Miršta tik žmonės"

BALYS GRAZULIS

A. Norimas išleido plačiai išgarsintą ilgą pasakojimą, pavadintą romanu. Šiai knygai geriau tiktų apysakos vardas, bet kai pats autorius vadina romanu, tai ir aš vadinsiu romanu. Romanui būdingų savybių šiame veikle nedaug. Nekiek ir tiesioginio veiksmo — jį atstoja pasakojimas pasakojimais, kas ir ka daro.

Pasakoti autorius mėgsta ir rėžia iš peties. Papasakoja apie kaizerinių vokiečių Lietuvos okupaciją, apie Lietuvos valstybės atstatymą, kovas už laisvę, Lietuvos laisvės metus, pirmąją bolševikų okupaciją, išvežimus... Pamini jų išbėgimą ir vokiečių okupaciją. Vėl bolševikų antplūdis ir partizanų kovos. Atrodytų, kad tokiai daugybei istorinių įvykių reikėtų kelių storokų tomų, o A. Norimas su jais susidoroja per tris šimtus puslapių. Ir dar kartą sugeba suregzi vienos šeimos dviejų kartų tragediją! Žinome, jog sugebėjimas glaustai pasakoti yra didžiausia rašytojo dovybė, o sodrus pasakojimas yra kiekvieno prozos kūrinio stiprybė. Deja, autorius pasirinko ne ramų epiko, stebėtojo stilių, ne šaltą istoriko žvilgsnį, o prakalbino kalbą. Taip su tėvynės priešais ir įvykiais susitvarko kalbėtojai nuo scenos per tautinės švenčių iškilmes. Tai spalvinga ir įspūdinga kalba, bet tai nėra romano kalba, juo labiau, kai taip kalba ir romano veikėjai, ir pats autorius.

Čia pavaizduota patriotiškos Klemenso ir Agnės Trumpūnų šeimos tragedija. Tik ka vėdės jaunuolis Klemas stoja savanoriu i besikuriančią 1919 m. Lietuvos kariuomenę. Tuoj siunčiamas i užfrontę palikto pulko ilgojo pargabenti. Uždavini neatlėkęs, per tragišką nesusipratimą miršta. Jau jam mirus Agnė pagimdo sūnų Almi, kurį užaugina patriotai. Almis išsienia partizanauti ir žūsta kovoję.

Toks labai glaustas šio romano turinys. Iš tiesų, ne kas daugiau ir tekste randama, nes romano veikėjai daugiau kalba nei veikia arba už juos kalba pats autorius.

Tėvo Klemenso veikla tęsiasi per šimtą puslapių. O būtų užtekę paminėti, kad Almio tėvas buvo savanoris, žuvęs pareigą vykdydamas, nes su tolimesne romano eiga tėvo veikla neturi jokio ryšio. Ir tai tik skelia romaną i dvi dalis, kurios galėtų būti atskiriomis apysakomis. Pirmoji dalis, berods, ir buvo periodikoje spausdinta kaip apysaka. Be to, nieko pažymėtino joj neįvyksta. Jaunuoliai mylisi, slapta veda (kas ten per kunigas, kad nepilnamečius jaunuolius be tėvų žinios sutuokia?). Vėliau Klemensas, abejotina uždavini vykdydamas, neparodęs nei išskirtinio sumanumo, nei pastangų, miršta. Jo visas didvyriškumas pasireiškia patriotinėm kalbom. Net su mylimąja jis kalba kaip įsimylėjęs patriotas. Vilioja ją ne meiliu burkavimu, o krašto legendomis ir tikiomis deklaracijomis:

— Mylima mergina ir mano Tėvynė. Arba: žmona ir tėvynė. Mano manymu, bemylint žmoną galima kartais apibarti, su ja susipykti dėl smulkių gyvenimo klausimų, bet tėvynės meilė yra tarytum savęs atsižadėjimas ir visų jėgų atidavimas tikrai jai. Tėvynės meilė turi būti be sąlygų, be apribojimų, be jokių bet, be jokių kodė! Tai aukuras, ant kurio aukojama viskas.

O Agnė taip atsliepia:

— Tėvynė yra tokia moteris, kuri myli milijonai žmonių — ir vyrų ir moterų. Bet ji, gal būt, nė vieno nemylti, o tik sau reikalauja aukos! Todėl ją ir turime visi mylėti. O moterų pasaulyje taip pat yra milijonai...

Tokių būdų sužinome kaip kalbėjo įsimylėję jaunuoliai 1918 m. ir kodėl reikia tėvynę mylėti. Tai stebinančios žinios, tik jos neturi nieko bendro su literatūra ir šiuo romanu.

Sakoma obuolys nuo obels netoli krinta. Taip ir Almis pasėkė tėvo pėdomis. Baigia gimnaziją ir karo mokyklą jau prieš patį bolševikų antplūdį. Būdamas ištikimas duotai priesaikai, jis iš susovietintos kariuomenės pasitraukia i mišką partizanauti. Kaip jis ten partizanauja, nematome, gal dėlto, kad apie partizanus pirmajame bolševikmetyje neteko girdėti, nebet kiekvieną besilapstantį vadintumėm partizanu. Tiesa, vienoje vietoje minima, kad Almio būrelis "sėkmingai" susikovė su milicininkais ir atėmė suimtuosius lietuvius. Siaipgi Almis veikė vienas. Atrodo, net nežinojo apie aktyvistų sąjūdį ir rengiamą sukilimą, nes sukilimui prasidėjus jis nesugebėjo i jį įsijungti.

Ir vokiečių okupacijos metais Almis negrįžo i gyvenimą, bet savo partizanavimą tęsė, "pasidavė keliaujančiam partizanui", organizavo būrius vieną po kito. Tik autorius jų veiklos neparodo ir net nemini, ar jie veikė ir prieš ką. Iš viso toje savo partizaninėje veikloje Almis veikė taip slapta, kad net dabar autorius nenori jo darbų atskleisti.

Nereikia nė sakyti, kad antrą kartą bolševikams Lietuvą užplūdus Almis ir vėl partizanauja. Amžinas partizanas. Per visas tris okupacijas! Bet ką mirus veikia — ir vėl nesužinom. O jdomu būtų pažvelgti iš arčiau i miško brolių žygius, tačiau tiesioginės kovotojų veiklos autorius neparodo.

Tik romano gale autorius pagaliau išveda savo didvyrį i šviesą, leidžia jam suplanuoti ir įvykdyti vieną žygį — vadovaujančių saugumiečių likvidavimą.

TINKAMIAUSIOS DOVANOS VASAROS IR RUDENS SEZONUI

Gėlėta nepermatomo nailono medžiaga suknėlėms, 1 jarda ...	\$ 5.00
(suknelėi reikia 2½ jardo)	
Krimplinė medžiaga — lygi, su ornamentais arba gėlėta; tinka moteriškoms apsiaustams, eilutėms, suknėlėms, 1 jarda ...	\$ 6.50
Labai gera vilnėnė angliška vyriški eilutė medžiaga ...	\$45.00
Nailoninės arba šilkinės skarelės (viena) ...	\$ 2.50
Geriausios rūšies nailoninės moteriškos kojinės, 1 pora ...	\$ 2.50
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių drabužių ...	\$10.00
Vyriški išeiginiai nailono marškiniai ...	\$10.00
Kojinės — kelnaitės (tights), 1 pora ...	\$ 3.50
Krimplinė medžiaga su blizgučiais, 1 jarda ...	\$ 7.50
Dirbtinio minko rudas kailis, 1 jarda ...	\$17.50
Šitos kainos yra su įskaitytu sovietiniu muitu; reikia pridėti tik persiuntimo išlaidas	\$17.00

SPECIALUS SIUNTINYS (1 — 1975)

8 jarda krimplinės medžiagos, 5 jarda nepermatomo nailono, 1 bliuskutė, 1 vyr. išeiginiai marškiniai, 2 nailoninės skarelės, 3 p. nailoninių moteriškų arba vyriškų kojinių; viskas su muitu ir persiuntimo išlaidomis kainuoja ... \$125.00

Primame užsakymus autovežimui, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigų tokiom prekėm, kurių iš čia negalima pasiūti.

Taip pat siūlome pasiūti arba įsigyti sau "Olympia" rašomąsias mašinėles su lietuvišku raišny.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais i Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Tel. 01-739 8734 arba 01-460 2592

Reikalaukite mūsų kainoraščio, nurodykite savo pageidavimus. Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

ALGIRDAS LANDSBERGIS, svečias iš JAV, Muencheno jaunimo "Ratuko" surengtame vakare liepos 5 d. skaitė dvi spaudai ruošiamas savo novelės. Pranešimą apie lietuvių suvažiavimą Romoje padarė J. Laučka, "Laisvės Radijo" lietuvių skyriaus vedėjas.

RENGIAMA SPECIALI LAIDA žurnalo "The Canadian Fiction Magazine", kuri bus skirta neoficialiom kanadiečių kalbom. Rašantieji ne anglų ir neprancūzų kalbomis kviečiami siųsti rankraščius redakcijai: Charles Lillard, Creative Writing Department, University of Victoria, P.O. Box 1700, Victoria, B.C. V8J 2Y2. Redaktorius norėtų gauti rankraščius kiek galint greičiau, nes ateinančią žiemą numato išspausdinti rengiamą numerį. Autoriams ir vertėjams bus atlyginta pagal profesinį standartą.

M. K. CIURLIONIO šimtųjų gimimo metinių minėjimu Australijoje, Adelaidės mieste, pasirūpino Lietuvių Namų J. Bačiūno vardo bibliotekos darbuotojai, vadovaujami E. Reisonienės. Paskaitą "Susipažinimas su Ciurlioniu" skaitė viešnia iš Melburno Alena Karazijienė, jo muzikinį palikimą aptarė buvusi Kauno radiofono sol. Antanina Binkevičiūtė — Gučiuvienė, dailės kūrinius — skulptorė Jieva Pocienė. K. Bradūno ir J. Aisčio eilėraščių ciurlioniškomis temomis deklamavo aktorai G. Matulevičienė, V. Ratkevičius ir J. Venslovaičius. Sol. G. Vasiliauskienės diriguojamas choras "Lituanija" atliko tris M. K. Ciurlionio harmonizuotas mūsų liaudies dainas su pianistės R. Žiukelytės palyda. Minėjimą užsklėdė filmas apie M. K. Ciurlionį, sukurta Bowling Green universiteto JAV. M. K. Ciurlionio kūrybos analizę anglų kalba jame atlieka prof. dr. W. I. Mifseldt ir lietuvių prof. Liuda Alssen. Programai vadovavo Puriana Pečiulytė.

LIETUVIŲ MOTERŲ RASŲTOJŲ literatūrinę popietę Australijos Sidnėjėje surengė Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugija, vadovaujama pirm. O. Baužienės. Prozinę programos dalimi rūpinosi D. Skurlienė, poetinė — A. Veščionaitė, muzikine — pianistė N. Maksvytytė. Lietuvių rašytojoms prozos bei poezijos kūrinius atstovavo: Vitalija Bogutaitė, Lūnė Suteina, Alė Rūta, Janina Degutyte, Danutė Brazytė-Bindokienė, Kotryna Grigaitytė, Jūditė Vaičiūnaitė, Birutė Pūkelevičiūtė, Živilė Bilaišytė ir Vytautė Žilinskaitė. Jų kūrybą pateikė rengėjų sukeltos skaitovės, turinčios didesnę ar mažesnę patyrimą. Iš jų išsiskyrė buvusi Kauno dramų teatro aktorė K. Daugvytytė — Šniukšienė, skaičiusi humoristus V. Žilinskaitės kūrinį "Vaėly". Popietę papildė moterų rašytojų knygų paroda.

VILNIAUS 650 METŲ SUKAKČIAI skirta kantata "Tu Vilnių pasilik, valdovė" jau atspausdinta Tėvų pranciškonų spaustuvelyje Brooklyne, N.Y. Jos autoriai — kompoz. Bronius Budrūnas ir poetas Kazys Bradūnas. Kantatos sukūrimu bei išleidimu pasirūpino prel. Juozas Karalius. Ji turi 32 psl. ir kainuoja \$2. Leidinį platina Lietuvių Katolikų Religinė Salpa, 64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378, USA. Kantata yra parašyta mišriam chorui su solistu bosu-baritonu. Atlikimo trukmė — 25 minutės.

PROF. DR. VANDOS SRUOGIENES knyga "Steigiamasis seimas", kurios išleidimu rūpinosi VLIKAS, jau atiduota "Darbininkų" spaustuve Brooklyne, N.Y. Oficialiu leideju bus Tautos Fondas, platintoju — "Darbininkų" administracija. Knyga turės apie 230 psl.

NIUJORKIETIS JUOZAS PETRENAS, literatūriniam pasaulyje žinomas kaip Petras Tarulis, parashė plačią knygos apimties M. K. Ciurlionio gyvenimo apybraižą, skirtą jo šimtajam gimtadieniui. Ją tikimasi paskelebti spaudoje arba išleisti atskira knyga. Apybraižą ne tik atskleidžia šio didžiojo menininko gyvenimo eigą, bet ir paliečia kaikiuriuos jo kūrybinius momentus.

ANDRIAUS KUPREVICIAUS, klevalandiečio pianisto, koncertas Niu Jorko, Town Hall salėje, įvyks spalio 11, šeštadienį, 3 v.p.p.

LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVAS Čikagoje praturtėjo dviem lietuviškomis operom — "Knygnešiu" ir "Kalvio dukterim". Pirmoji opera gauta iš čikagiečio Jono Statkaus, kuris ją sukūrė libretui panaudodamas A. Molio romaną "Knygnešio tragedija". Keturių veiksmų opera turi prologą, kuriame žynys kalbasi su žuvusiais Lietuvos didvyriais. Muzika — lengva, melodinga, harmoni- ja — klasikinė, be ypatingų naujovių. Be solistų, operoje dalyvauja choras, baletu solistė, šokančios moderninės ir gegužinės šokėjos. "Kalvio dukters" autorius yra Australijos Melburne gyvenantis Benediktas Zabieta. Trijų veiksmų opera atspindi Lietuvą 1920-30 m. laikotarpį. Operai reikia aštuonių solistų ir choro.

VELIONIES MONS. ZENONO IG-NATAVICIAUS monografiją rašo Brazilijoje, Sao Paulo mieste, gyvenantis Klemensas Jūra. Jis prašo visus su velioniu artimiaus bendravusius asmenis atsiųsti atsiminimų bei nuotraukų. Jo adresas: Klemensas Jūra, Caixa Postal, 4189 — CEP 01.000, Sao Paulo, Capital, Brasil.

S. OSORIJOS VADOVAUJAMAS šokių ansamblis iš Kolumbijos gitaroliavo Vilniaus filharmonijoje. Vilniečiai turėjo retą progą susipažinti su šio tolimo krašto šventėmis, prosenių legendomis. Minima "Eldorado" kompozicija, skirta čibėso genčiai, prekymetį Bogotoje vaizduojantis "Valstiečių turgus", vestuviniai šokiai. Vadovė S. Osorija — kolumbiečių baletu kūrėja. Jos įsteigtas ansamblis yra laimėjęs premijų tarptautiniuose liaudies šokių festivaluose.

VILNIAUS OPEROS IR BALETOTEATRAS savo sezoną užbaigė liepos 4 d. tradiciniu G. Verdi "Aidos" spektakliu Kutuzovo aikštėje, po atviru dangumi. Sekantį sezoną, kuris pradėsiamas rugsėjo 13 d., bus paminėtas lietuviškojo baletu penkiasdešimtmės trijų dalių koncertu. Numatomos penkos operų ir baletų premjeros. Pirmoji — G. Verdi "Aida", pritaikyta naujųjų rūmų scenai.

ALFONSO BIELIAUSKO "Kauno romanas", išverstas Irenos Breving, 10.000 egz. tiražu išleido R. Berlyno leidykla "Der Morgen". Vokiškai laidai jį parinko kitą pavadinimą — "Kreuzė weiss wie Kerzen" ("Kryžiai balti kaip žvakės"). Įvadą parashė M. Sluckis.

LIETUVOS MEDIKAI VII savo poezijos ir prozos šventę surengė Kedainių rajone, Lietuvos žemdirbystės institute bei kitose vietovėse. Savo laisvalaikio literatūrai skiria beveik šimtas įvairių sričių medicinos darbuotojų. Pirmąsias premijas šiemetinėje šventėje laimėjo: poezijos — Radvilikišo rajono sanitarijos epidemiologijos stoties medicinos statistikė M. Ainiene, prozos — gydytojas L. Kovarskis iš Seirijų.

TELŠIUOSE DVI DIENAS VIESĖJO Kauno dramų teatras, miestoto ir apylinkių gyventojams atvežęs A. Keturakio komediją "Amerika pirtyje".

AUDINIŲ PARODA Panevėžyje surengė dvi žymiausios Augstaitijos auđėjos — E. Nainytė ir A. Aleliūnienė. Pirmąjį atstovavo 137 juostos bei kaklaraščiai, antrąjį — 215 įvairių audinių. Abi jos yra dalyvausios ne tik vietinėse, bet ir tarptautinėse parodose.

GERIAUSIAS SAVIVEIKLINIS MISRUS CHORAS Vilniuje yra "Dobilas", vadovaujamas Gražinos Vaisnoraitės. Jų sudaro apie 80 dainininkų, ir solistų, dirbančių žemės ūkio ministerijoje. Savo paskutiniame koncerte "Dobilas" atliko V. Lauruso "Dainuotą darbą Lietuvai", L. Abariaus harmonizuotą liaudies dainą "Gale tėvo sodo", J. Svečo — "Tylus buvo vakarėlis", A. Račinio — "Per laukelį", P. Čaikovskio dainą "Nakvojo debesėlis", ištrauką iš G. Verdi operos "Lombardiečiai", iš F. Mendelssohno baladės "Valpurgio naktis", R. Šėdrino "Jums, kritusieji". Koncerte taipgi dalyvavo E. Sarapo vadovaujamas moterų vokalinis kvartetas, solistai E. Sederavičiūtė, G. Pamakštys ir E. Pimpė. Koncertą užbaigė kompoz. L. Povilaičio ir poeto V. Barausko melodinga daina "Lietuva gimtine".

PUČIAMUJŲ ORKESTRŲ FESTIVALYJE Klaipėdoje i vietą laimėjo K. Venclovos vadovaujamas Šiaulių kultūros ir poilsio parko orkestras, II — Lietuvos Aklių Draugijos orkestras su vadovu A. Kupšėiu, III vietas — Kauno "Ažuolynas", vadovaujamas J. Kupčiausko, Klaipėdos kultūros ir poilsio parko orkestras, kurio vadovas yra A. Radzevičius.

PASAKU KOREJO H. CH. ANDERSENŲ 170-tųjų gimimo metinių minėjimą surengė Vilniaus "Raudonojo Kryžiaus" klinikinės ligoninės medikai. Pranešimą apie jo gyvenimą bei kūrybą skaitė gydytojas J. Skliutauskas, kuris taip pat yra ir rašytojas, susilaukęs plataus pripažinimo. Žodį taipgi tarė ir filosofijos mokslų kandidatas R. Pakalniškis.

GRAZIA TRADICIJA tapo literatūriniai vasaros koncertai Palangoje, Birutės kalno papėdėje. Be aktorių, juose dalyvauja kanklininkų triulė ir instrumentinis kvartetas. Liepos 3 d. aktorius Laimonas Noreika skaitė Maironio baladės, ištraukos iš A. Mickėvičiaus "Pono Tado" ir "Konrado Valenrodo". Liepos 5 d. programą "Sveikinu žemę" atliko K. Donelaičio skaitovų konkurso laureatas Tomas Vaisieta, pasirinkęs V. Mykolaičio-Putino, P. Cvirkos, E. Miežlaičio, J. Marcinkevičiaus, M. Martinaičio kūrinius. Oficialiai šis programos buvo skirta II d. karo užbaigos tridesimtmėčiui. M. K. Ciurlionio šimtosios gimimo metinėms paminėti aktorius Vytautas Kybartas liepos 8 d. vakarą skaitė E. Miežlaičio "Vizijas". Tarptautiniams moterų metams skirtą programą "Akimirkšnių saują", sudarytą iš J. Degutytes, J. Vaičiūnaitės ir R. Skučaitės poezijos, liepos 9 d. atliko aktorė Marija Skubutytė. J. Marcinkevičiaus kūrybai atstovavo aktorius Rimvydas Kalvelis liepos 11 d.

VILNIAUS KOMPOZITORIŲ NAMUOSE įvykusioje naujųjų kūrinių perklausoje A. Astrauskienės "Mologaga fagotu!" atliko A. Brazys, J. Juozapičiū, "Sonata - fantazija vargonams" — B. Vasiliauskas. Su O. Balakausko "Devyniais šaltiniais" oboju ir klavesinu kompozitoriai susipažino iš J. Rimo ir J. Andrejevo įrašo. V. Kst.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę

visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 8 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 8 1/2%
Antradieniais 10-3	pensijų s-tas 8 1/4%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias - savings s-tas 7 1/2%
Ketvirtadieniais 10-7	depozitų - čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10-8	DUODA PASKOLAS:
Šeštadieniais 9-12	asmenines 9 1/2%
Sekundadieniais 9-30-1	nekiln. turto 9 1/2%

Skyrus ANAPILYJE veikia sekmadieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St W. • Tel. 533-4414

AUTORITE SALES and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 DUNDAS ST. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Sniginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIZIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros
įrengimai, priežiūra ir kiti darbai

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 925-7716 Petras Prakas
Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius ląkštus
- invalidumo pajamas
- nuosavybių draudą
- šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714Raštinė: 363-7881
Namai: 766-5857

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos
ir baterijos. • Priitrys specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, 14X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn
prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen
gatve tiesiog į garažą.

- Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
- Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Ateitininkų žinios

Ateitininkų stovykla Wasagoje baigiasi rugpjūčio 2, šeštadienį, tuoj po 11 val. pamaldų. Stovyklauja 109 ateitininkai iš įvairių Ontario ir JAV miestų. Stovyklos vadovybę sudaro: dvasios vadas kun. A. Prakas, komendantas Linas Mikulionis, berniukų vadovai — Vytautas Sirgėdas, Rimas Kulias, Audrius Stundžiai, Liudas Kulias ir Dainius Abromaitis, mergaičių vadovės — Rūta Urbonaitė, Rasa Bukšaitytė. Lina Vaitiekūnaitė, Ramunė Stravinskaitė, Vida Juzukonytė, Rasa Saulėnaitė, akordeonistas V. Polikaitis, medicinos sesuo D. Pranaitienė, ūkvedžiai — J. Stravinskas ir p. Marcinkevičius, vyr. šeiminkė p. Beresnevičienė. Stovyklos ūkiniai reikalais rūpinasi tėvų komiteto pirm. L. Dūda, bendra stovyklos koordinacija — Eug. Girdauskas.

Federacijos rengiamoje stovykloje Dainavoje paskutinę rugpjūčio savaitę dalyvaus moksleiviai, studentai ir sendraugiai. Bus labai įdomi programa. Norį gauti registracijos blankų prašomi kreiptis į Eug. Girdauską.

Skautų veikla

• Pereitą savaitę XIII Romuvos stovyklą aplankė daug svečių. Buvo iškilmingos pamaldos, įžodžiai, vadovybės pasikeitimai ir varžybos. Šią savaitę viršininkas yra ps. V. Turūta. Stovykla uždaro rugpjūčio 2 d.

• LSS korespondencinis vadovyvių suvažiavimas rūpimiems klausimams kelti ir naujai vadovybei išrinkti eina jau prie organizacinės pabaigos. Suvažiavimo prezidentas sudaromas Niujorke, jo pirmininku paviestas s. A. Bobelis. Norima iki rugsėjo 15 d. suregistruoti suvažiavimo dalyvius ir pasiūlyti kandidatus. Dalyvių registracijos mokestis — \$2 asmeniui. Rinkimų ir nutarimų balsavimai — lapkričio 1 d. Duomenys skelbiami lapkričio 30 d. LSS tarybos pirmininko rinkimų pradžia — gruodžio 15 d. Svarbu, kad vadovai-vės, skautininkai-kės laiku ir tvarkingai registruotųsi ir aktyviai suvažiavime dalyvautų. Č. S.

Laidotuvėmis Helsinkyje Europos saugumo konferencijos baiginius posėdžius pavadino "Toronto Sun" politinis komentatorius Lubor J. Zink savo trijų dalių straipsnyje. Vakarų demokratinių valstybės Helsinkyje patvirtins 100 milijonų žmonių atidavimą Sovietų Sąjungai Rytų ir Centro Europoje. Šiuo žingsniu tų žmonių širdyse bus užgesinta paskutinė vilties kibirkštėlė. Sovietų Sąjunga konsoliduos savo satelitų imperiją ir turės laisvas rankas vyrauti V. Europoje. Pasak L. J. Zinko, didžiąją dalį R. Europos kraštų jau prieš 30 metų Rooseveltas atidavė Stalinui Jaltos konferencijoje, jų tarpe tris valstybes — Estiją, Latviją ir Lietuvą. Vakarų demokratijos po II D. karo buvo linkusios manyti, kad Stalino proveržį paskatino kariniai tikslai ir kad užimtiems kraštams bus grąžinta nepriklausomybė taikos konferencijoje. Akis tų demokratų vadams atvėrė Stalino įvykdytas Čekoslovakijos užėmimas, bandymas užgrobti ir V. Berlyną. Dėl šių priežasčių net 30 metų buvo vengta įteisinti sovietinę R. Europos okupaciją. Helsinkio konferencija L. J. Zinkui primena Miuncheno konferenciją 1938 m. Skirtumas tik tas, kad tada Hitleriui buvo paaudota viena Čekoslovakija, o dabar Sovietų Sąjungai atiduodama pusė Europos.

Ontario vyriausybės ministris Allan Grossman, lietuviams gerai žinomas veikėjas, pranešė, kad pasitraukia iš politinio gyvenimo ir ateinančiuose rinkimuose nebebus kandidatu į provincinį parlamentą. Jo vietoje toje pačioje St. Andrew — St. Patrick rinkiminėje apylinkėje kandidatuos jo sūnus Lawrence Grossman, 31 m., advokatas, kaip konservatorių partijos kandidatas. Jo tėvas Allan Grossman tai apylinkėi atstovavo parlamente nuo 1955 m. Tame laikotarpyje jis palaikė glaudžius ryšius ypač su etninėmis grupėmis ir daug kartų dalyvaavo lietuvių renginiuose. Jam linkėtina geriausios sėkmės ramesnio pobūdžio gyvenime.

Kanados laikšanešių unija, kurios atstovai prieš porą metų viešėjo Sovietų Sąjungoje, dabar pasikvietė Kanadon sovietų ryšių tarnybos profsąjungos delegaciją, vadovaujama pirmininkės A. Kanajevos. Ji lankėsi Otavoje, Toronte, Montrealyje ir Niagara Falls. Kadangi visos profsąjungos Sovietų Sąjungoje rūpinasi pirmiausia valdžios reikalais, A. Kanajeva negalėjo pasigirti ryšinių streikais, kuriuos tuoj pat sutriuškintų KGB. Kanados paštininkams Kanadoje jį tegalėjo papasakoti propagandinę pasakėlę: "Mes turėjome vieną didelį streiką 1917 m. spalio mėnesį ir jį pavadiname revoliucija."

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJ

Į Mozambikiją buvo nuvykęs Vilniaus plaukikas A. Juozaitis, kuris dalyvavo nepriklausomybės šventės proga surengtose rungtynėse. Jis, plaukdamas krūtine, nesunkiai laimėjo 100 m ir 200 m lenktynes.

Tautų spartakiados sunkumų kilnojimo varžybose Vilniuje šilutiškis Bronius Mačernis laimėjo I vietą. Jis dviem veiksmais iškėlė 370 kg. ir pasiekė naują Lietuvos rekordą.

Savigynos varžybose Tbilisyje gerai pasirodė Lietuvos imtynininkai. Č. Jazerskas laimėjo I vietą, o A. Songaila ir A. Zulonas — antras vietas.

Gerai pasirodė Lietuvos irklotojai Maskvoje įvykusiose lenktynėse. G. Ramošienė ir L. Kaminskaitė, pirmą kartą plaukdamos dvivietėje valtyje, laimėjo II vietą. Antras vietas laimėjo dar A. Bareiša ir A. Čikotas, kurie sudarė aštuonvietės valties įgulą. Lietuvos moterų aštuonvietė taip pat laimėjo II vietą. Geriausiai pasirodė Vyta. Butkus keturvietės rinktinėje. Ši valtis laimėjo I vietą. Geriausi irklotojai pakviesti į Sov. Sąjungos rinktinę ir dalyvaus garsioje Liucernos regatoje. Tai G. Ramošienė, V. Butkus, A. Bareiša, A. Čikotas ir Lietuvos Žalgirio moterų aštuonvietė.

GOLFO TURNYRAS

Metinis Kanados sporto apygardos golfo turnyras įvyks š.m. rugpjūčio 17 d. Streetsville golfo aikštyne. Turnyro pradžia — 12 v. Varžybas numatoma praveisti visose klasėse. Visi golfininkai ir golfininkės kviečiami dalyvauti. K.S.A.

VYČIO ŽINIOS

Krepšinio turnyras rengiamas Wasagos vasarvietėje Gerojo Ganytojo stovyklavietės aikštelėje rugpjūčio 2-3 d. Bus žaidžiama vyrų, moterų ir jaunių klasėse. Krepšininkai iš Rochesterio, Montrelio, Hamiltono ir Toronto kviečiami dalyvauti. Nakvėnei prašoma atsivežti miegamaisius. Tuo pačiu laiku Wasagoje įvyks šokiai. Informacijos reikalų paslaime kreiptis pas J. Zuką: tel. 255-6909, raštu — 155 Berry Rd., Toronto 18, Ont.

Golfo turnyre sužaistos kelerios rungtynės. V. Balsys (I) pirmame rate nugalėjo S. Rukšą ir A. Banelis — J. Zuką. Pralaimėtojų pusėje A. Klimas pralaimėjo J. Zukui. Tolimesni žaidimai: laimėtojų pusėje — V. Balsys (I) ir M. Ignatavičius; V. Balsys (B) ir A. Banelis. Pralaimėtojų pusėje — H. Stepaitis ir S. Rukša. Tolimesnė turnyro eiga sulauko

pirmo rato nesužaistos rungtynės A. Bais — L. Radzevičius ir V. Pulkyš — R. Kymantas. A. S.

AUSROS ŽINIOS

Aušros sporto klubo golfo turnyras bus ne rugsėjo 2 d., kaip buvo paskelbta pr. "T2" nr., bet rugpjūčio 2 d., 11 v.r., Royal Downs aikštėje, prie 90 kelio, netoli Utopia miestelio. Laukiama žaidėjų ir žiūrovų. Pirmajame pranešime buvo pateikta klaidinga data.

HAMILTONO KOVAS

Norintieji žaisti lauko tenisą prašomi kreiptis pas D. Grajauskaitę tel. JA 2-2698. Mūsų klubo narė vasaros metu dirba Hamiltono Recreation Department ir kartu moko jaunus žaidėjus baltojo sporto meno. D. Grajauskaitė bus lauko teniso komandos kapitone rungtynėse tarp Hamiltono ir Flin-Flon, Mich.

Vasaros krepšinio lygos pirmenybėse Kovo B jaunieji laimėjo Hamiltono meistro vardą, baigėme įveikdami Beatles 95:81. Žaidė: R. Kybartas, J. Rickus, R. Antanaitis, L. Žilvitis, R. Dūdonis, P. Grajauskas.

Sv. Marijos gimnazijos geriausių lengvaatlečių pripažintas P. Grajauskas, o geriausių krepšininku — R. Kybartas. Abu lietuviai buvo apdovanoti gražiom taurėmis.

Vytis Wasagoje rugpjūčio 3-4 d.d. rengia krepšinio žaidynes. Kovui atstovaus vyrų komanda.

Kanados parodos proga Toronte rengiamos tradicinės stalo teniso pirmenybės. Kovas užregistruo L. Koperskytę, Ramunę ir Laimą Raguckaites, kurios dalyvaus jaunių ir jaunučių klasėse.

Atrankinės stalo teniso rungtynės numatomam tarp miestiniam susitikimui su Flin-Flon, Mich., įvyko liepos 14 d. Pirmoji vieta jaunučių grupėje teko R. Raguckaitėi, II — jos sesutei Laimai, III — kanadietei, IV — R. Bernotaitėi. Be to, 15-kos m. grupėje dar žais L. Koperskytė. Vyrų grupėje be pralaimėjimo reiškiasi dr. A. Saunoris ir Z. Stanaitis, berniukų žemiau 12 m. grupėje — J. Stanaitis. Į moterų komandą įėjo ir V. Subatnikaitė, kuri kartu eis ir komandos kapitone pareigas. Šios tradicinės žaidynės, vadinamos "Canusa" (santrumpa CANADA - USA), rengiamos kiekvienais metais tarp Hamiltono ir Flin-Flon, Mich., beveik visose sporto šakose. Hamiltono visuomet atstovauja nemažas skaičius Kovo sportininkų. K. B.

EKSKURSIJOS

EUROPON

Rugsėjo 4-18 (dvi savaitės) — \$920.00:

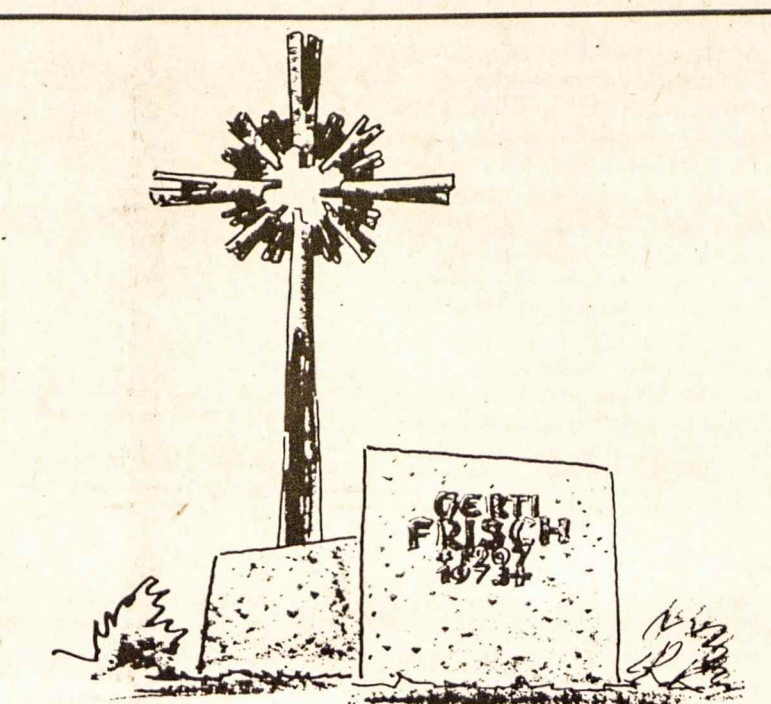
- penkios naktys Vilniuje
- trys naktys Vienoje
- dvi naktys Maskvoje
- keturios naktys Romoje

Rugsėjo 25 — spalio 8 — \$820.00
(aštuonios dienos)Lapkričio 6-14 — \$720.00
(aštuonios dienos)

- penkios naktys Vilniuje
- dvi naktys Vienoje

Skambinti: V. BAČENAS, tel. 533-3531
All Seasons Travel, B.D.

JOHN'S ELECTRIC APPLIANCES and SERVICE

343 Roncesvalles Ave. • Tel. 535-4646
Saldytuvai nuo \$59.95 • Elektrinės krosnys nuo \$49.95 • Džiovintuvai nuo \$55.95 • Pataisyti ir pilnai garantuoti • Važiujame taisyti ir į namus • Aptarnaujame ir taisome visų rūšių namų apyvokos reikmenis. • Turime didelį pasirinkimą dalių ir elementų.
PERKAME — PARDUODAME — MAINOME

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955Meistriskas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDAVIMAI HIGH PARK RAJONE

INDIAN RD., atskiras, 9 kambarių, vandeniu šildomas; privatus įvažiavimas, dviem automobiliams garažas, atviras mirtgėlius.

INDIAN RD., atskiras, 14 kambarių tributis (triplex), 50' x 200' sklypas, 3 garažai.

GLENNDONWYNNE ST., atskiras, gražus 7 kambarių namas, 4 kambariai pirmame aukšte, platus įvažiavimas, garažas. Vienas atviras mirtgėlius.

INDIAN GROVE, atskiras, 14 kambarių, arti Bloor, privatus įvažiavimas, didelis sklypas.

SWANSEA, gražus, pilnai modernizuotas 5 kambarių namas per du augštus. Palieka naujus — šaldytuvą, virimo krosnį, plovimo mašiną ir džiovintuvą. Kilimai. Garažas. Prašoma kaina \$49,900.

RONCESVALLES gatvėje, atskiras 12 kambarių dvibutis (duplexas), moderniai įrengtas, vandeniu šildomas; galima naudoti kaimuriams verslams; privatus įvažiavimas; greitas pardavimas. Įmokėti apie \$20,000. 9% mirtgėlius.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

A. L. GARBENIS
Namų tel. HU 9-1543STASYS DARGIS
Namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/2% už 1 m. term. dep.
7 1/2% už taupymo s-tas
8 1/4% už pensijų planą
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

9 1/2% už asm. paskolas
9 1/2% už mirtgėlius

AKTYVAI virš 10 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mirtgėlius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydye, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta). BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 Toronto, Ontario, M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene).

1113 Dundas St. W., Tel. 533-5454 Lietuviams daroma
Toronto 3, Ontario NUOLAIDA

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

10 pardavimų įstaigų Toronto rajonuose
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario 537-3433

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ontario

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Įvairūs spaudos
darbai: leidiniai,
programos,
visi verslo bei
reklaminių
spaudinių

R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR

REAL ESTATE —
GENERAL INSURANCE

KINGSWAY, puikus 5 butų pastatas, 3 ir 2 miegamųjų, didžiuliai kambariai; balkonai išsena į parką; 5 garažai su privačiu įvažiavimu, vienaaukščio didumo butai, netoli susisiekimo; apie \$40,000 įmokėti, atvira skola; retai pasitaikantis pirkiny.

ROYAL YORK — BLOOR, gražus 6 kambarių vienaaukštis, užbaigtas rūšys su baru, garažas su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola.

JANE — BLOOR, apynaujis, gražus dvibutis su užbaigtu butu rūšy, gražus kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu, apie \$20,000 įmokėti.

RUNNYMEDE — BLOOR, 7 kambarių, rūpių plytų, atskiras namas, kvadratinis planas, vandeniu - alyva šildomas; pilnai užbaigtas rūšys, garažai; šeimninkas išvyksta iš Kanados. Skubus pardavimas.

COLLINGWOOD, puikus, vos pusės metų senumo, 6 didelių kambarių atskiras mūrinis vienaaukštis; didžiulis kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu, netoli ežero bei krautuvų, gražus rezidencinis rajonas; prašoma kaina \$57,900 ir viena atvira skola; nepraleiskite geros progos, ypatingai išsiantieji pensijon.

KINGSWAY, apie \$10,000 įmokėti, 6 kambarių vienaaukštis, 2 prausyklos, pilnai užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu, netoli susisiekimo.

P. KERBERIS,
2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

Viešdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W 71st STREET, Telefonas 471-1424
CHICAGO, ILL. 60629

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.

Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

BALTIEČIŲ SANTALKA

"Tėviškės Žiburiai" 1975 metų liepos mėnesio 10 dienos numeryje buvo įdėta didelė nuotrauka Pasaulio Baltiečių Santalkos suvažiavimo, kuris neseniai įvyko Upsalos kolegijoje (East Orange, New Jersey, JAV). Lietuviams toje grupėje atstovauja VLIKas. Paraše po nuotrauka rašoma, kad tame suvažiavime dalyvavo ir Kanados lietuvių atstovas (J. R. Simanavičius, Kanados LB krašto valdybos pirmininkas).

Šis baltiečių vienetas buvo suformuotas prieš maždaug trejetą metų. Iki šiol neteko patirti, kad ši institucija imtųsi kokių nors konkrečių darbų Pabaltijo kraštų liaisinimo žygyje. Darbų ir užsimojimų tame žygyje yra begalės!

Iki šiol nei lietuviai, nei kiti baltiečiai neturi jokios informacijos tarnybos (biuro), kuri pilnai ir nuolat informuotų laisvojo pasaulio spaudą, radiją, televiziją apie Baltijos kraštų bylą, baltiečių vargus bei priespaudą komunistų vergijoje. Pasaulio Baltiečių Santalka galėtų imtis to darbo. Jei latviai ir estai nieko konkretaus nesiūlo, tai VLIKas galėtų išeiti iš savo planais bei siūlymais. Nė viena grupė nepateisina savo egzistavimo, jeigu ji nieko konkretesnio neduoda savo visuomenei (šiuo atveju, laisvojo pasaulio patriotinio nusiteikimo baltiečiams).

Leonardas Valiukas
Los Angeles, Calif., JAV

PASAUKIMAI

"T2" 28 nr. straipsnis "Pašaukimų krizė ir ateities perspektyvos", parašytas prel. L. Tulabos, labai puikus ir labai reikalingas. Linkėtina, kad ir daugiau tokių bei panašių straipsnių būtų "T. Žiburiuose". Taip pat noriu paminėti, kad sveikintinas dalykas yra, kai žmonės, išsėdę iš alkoholio ligos, nori ir kitiems padėti, kaip kad buvo skelbimas "T2" iš Montrealio. Jau daug yra lietuvių, kurie serga šia sunkia liga, patys net nežinodami, kad jie yra ligoniai. Daug kas sako — "aš nesu alkoholis, nes negeriu vienas". Koks skirtumas — ar vienas geria ar tokį pat draugą susiranda, kad gertų iki proto netekimo. Ligonis yra tas, kuris be vaistų negali gyventi. Alkoholis yra tas, kuris be alkoholio negali gyventi, kurio organizmas jau reikalauja nudo, nes yra pripratęs. Būtų gera, kad kas parašytų straipsnį apie alkoholio kenksmingumą. Lietuvių tauta žus mirkdam alkoholyje — nereikis nė komunizmo, kad sunaikintų.

B. Augustaitė

LAI DOTUVES

Didesnėje lietuvių kolonijoje per mėnesį pasitaiko 4-9 laidotuvių. Daug kas mirusiam atnešdavo gėlių. Dabar tas paprotys kiek pakeičiamas į vertingesnes dovanas: šv. Mišias ar kitokias aukas. Kai laidotuvių namuose renkamos aukos kilniam tikslui — gerai. Bet tos aukos yra renkamos dviem būdais: laisvai — prie staliuko ir pusiau prievarta — įduodant į rankas aukotojų sąrašą: pasirašyk ir paaukok. Antras atvejis nėra tinkamas, nes jis atgraso žmones nuo dalyvavimo laidotuvėse. Dirbantieji rečiau dalyvauja laidotuvėse, o nedirbantieji — dažniau. Toronte per metus įvyksta per 100 lietuviškų laidotuvių. Jei nedirbantis žmogus visose dalyvauja, aukodamas po \$10 (šv. Mišioms ir numatyti aukai), tai per metus jis vien laidotuvių proga paaukotų per \$1.000 arba 3 mėnesių pensininko atlyginimą. Dėlto pusiau prievartinės aukos laidotuvėse netikta.

Po laidotuvių dažnai dalyviai pakviečiami pietų. Anksčiau tie pietūs būdavo be alkoholinių gėrimų. Dabar jų daugiau pasitaiko su alkoholiniais gėrimais. Kad žmonės, dalyvavę 3-5 valandas laidotuvių apeigose, yra pakviečiami pietų — visai normalu, bet per tuos pietus alkoholinių gėrimų vartojimas turėtų būti apribotas. Blogiau, kai būna laisvas baras. Tokie atvejai tų pietų dalyviai, kurie turi palinkimą į alkoholį, per valandą "kapituluoja", o ir kiti alkoholio mėgėjai pietuose užtrunka per ilgai. Taigi, lietuvių laidotuvėse turėtų būti laisvos aukos, jei jos yra renkamos (kaip daroma su šv. Mišių aukomis), ir turėtų būti apribotas alkoholinių gėrimų vartojimas. J. J.

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turto pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS
valdžios pripožiūtos plomberis,
atlieka įvairius vamzdžių ir
apšildymo darbus.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH.136. Tel.532-5191

Rezistencija...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

lygybės ir politinės laisvės Lietuvai, bendradarbiauti su visomis Pabaltijo tautomis ir, pasinaudojant Lenino tezeimis apie tautų apsisprendimo teisę, reikšti protestą Maskvos vyriausybei dėl laisvės varžymo nerusų tautomis, siekiančioms atkurti ar sukurti savo nacionalines, nepriklausomas valstybes.

Tokia pagrindinė idėja reiškėsi visame 1960-1970 metų laikotarpyje Lietuvos SSR jaunimo tarpe. Ir jei kas abejoja Pabaltijo tautų rezistencija vienu ar kitokia forma, tas atli-

trūko nuo pagrindinės tautos jėgos, esančios ten, anoj pusėj vandenyno, tas sustojo vietoje, nesuprasdamas, kad ir be išsivijos tauta nenustoja kovojusi už laisvę bei nepriklausomybę. Sekantį dešimtmetį (1970-1980) tebedengia paslapties šydas. Jame atsirado naujos rezistencijos formos. Viena jų, jau atvirai žinoma, yra "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Taipgi viešai žinomas yra Romo Kalantos žygis. Kaip ir praėjusiame dešimtmetyje, taip ir dabar rezistencija reiškiasi ne tiek organizuotumu, kiek spontaniškumu.

Ciurlionio ansamblio šokėjai Klevelande su savo vadovu A. Mockapetriu

Nuotr. J. Garlos

VINCAS KUDIRKA IR VASARIO 16

Rašinys, laimėjęs trečiąją premiją Toronto Augštesniųjų Lituanistinių Kursų konkurse, kuriam premijas parūpino VI. Pūtvio šaulių kuopa

Kad rytą saulė spindulių pirmiausia Apreiškė žemei tekėjimą savo, Užgaudė Varpas liepimu aiškiausiu, Tarytum įsiai žmogaus lūpas gavo: Kelkite, kelkite, kelkite...

Šiuo posmeliu Vincas Kudirka ragina visus lietuvius keltis ir nusikratyti rusų priespaudą, išsilaisvinti iš rusų jungo. Tos laisvės V. Kudirka nesulaukė, bet jo šauksmas nenuėjo vėjais — Lietuva prisikėlė 1918 metais vasario 16 dieną. Tai ir yra ta diena, kai lietuviai išgirdo "Varpo" šauksmą ir nusikratė rusų priespaudą. Vasario 16-toji yra mūsų Lietuvos nepriklausomybės šventė.

V. Kudirka gimė 1858 m. Vilkaviškio apskrityje. Baigęs gimnaziją, stojo į Varšuvos universitetą. Čia susipažino su kitais lietuviams studentais ir pamatė, kad esąs lietuvis. Iki tol jautėsi lenku. Supratęs, kad anksčiau klydo, bandė kaip nors atsiliegti Lietuvai už prarastą laiką. "Varpe" jis aprašo savo gėdą dėl paklydimo šiais žodžiais: "Gaila man buvo tų valandų, kurios nesugrąžinamai išbrauktos tapo iš mano gyvenimo, kaip lietuvių... Pajutau save didžiulį, galingą: pasijutau lietuviu esąs..."

V. Kudirka žinojo, kad plunksna buvo stipriausias ginklas, kurį jis galėjo naudoti prieš rusus. Lietuviai atidžiai skaitė visus lietuviškus slaptus laikraščius ir čia buvo proga V. Kudirkai pasakyti, ko jis norėjo. Nuo pat jaunystės V. Kudirka buvo labai kūrybingas — turėjo gerą balsą, buvo linkęs į muziką, mokojo piešti ir gerai rašė. Kai V. Kudirka pradėjo rašyti savo straipsnius į laikraščius, tai žmonės labai mėgo skaityti, nes suprato, ką jis norėjo pasakyti.

V. Kudirkai ypatingai gerai sekėsi rašyti satyras. Tose savo satyrose jis labai aštriai pajukodavo rusus, kurie norėjo Lietuvą surusinti. Jis mokojo taip gražiai aprašyti pažįstamus žmones, kad nereikėdavo nė minėti jų pavardžių — lietuviai žinojo apie kuriuos rusus įsiai rašo. Jo satyros buvo juokingos ir žmonės mėgdavo jas skaityti.

V. Kudirka redagavo laikra-

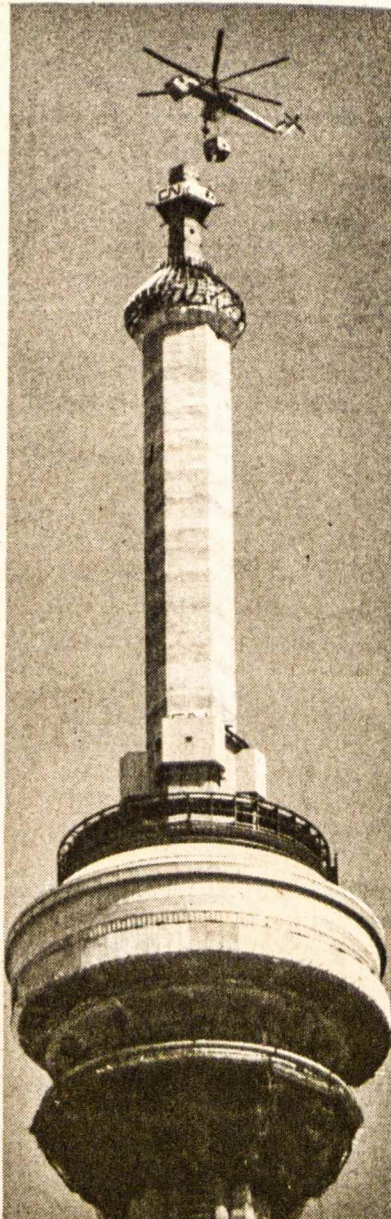
tį "Varpas". Per "Varpą" jis skelbė lietuviams, kokia skriauda buvo rusų draudimas lietuviškos spaudos. Rašė apie rusų blogus darbus Lietuvoje, apie apgavikus, kurie apgaudinėjo žmones, apie blogus papročius, kurie buvo Lietuvoje išgalėję. Savo "Varpe" V. Kudirka bandė parodyti lietuviams, kaip kovoti prieš rusus ir lenkus. Nors ilgą laiką save laikė lenku, bet lenkų V. Kudirka nemėgo. Jis norėjo, kad lenkai laikytų lietuvius sau lygiais ir nežemintų.

Ypatingai savo raštuose V. Kudirka stengėsi parodyti lietuviams, kaip jie patys blogai darė. Jis pasiepė bailumą, tinginystę ir tarpusavio nesutarimus. V. Kudirka bandė įrodyti: jeigu lietuviai tas pastangas ir energiją, kurią išeikvoja besiginčydam tarp savęs, nukreiptų vieningai prieš savo priešus, tai Lietuva tikrai greitai būtų laisva. Jis ragino netinginti. Savo eilėraštyje "Labora" rašė: Gyvenimo knyga skaityk laps į lapą, Nestodams, kad kartais į tinginius kliuvs, Tu nesupyltum ir neitum į kapa Be likusio ženklų, kad žmogumi buvęs...

Nors V. Kudirka tik apie dešimtį metų rašė kaip lietuvis, bet per tuos dešimt metų jis labai padėjo lietuviams kovoti už nepriklausomybę. Jis ragino jaunimą, kad susijungtų ir kartu kovotų prieš rusus. Jis norėjo, kad jaunimas būtų drąsus ir nebijotų kovoti, nes jaunas žmogus turi daugiau drąsos ir jėgų. Jis liepė nelaukti:

Kol dar idealais, brol, besigerėsi, Siek prie idealo, tik doro ir aukšto, O skubink. Paskui tu... ju išsižadėsi Dėl trupinio aukso, gaudaus valgio šaukšto.

V. Kudirka norėjo laisvės Lietuvai ir už tai kovojo, net savo sveikatą atiduodamas. Jis norėjo matyti Lietuvą laisvą. Iš dalies jo norai buvo išsipildę — Lietuva tapo nepriklausoma valstybe. Taip pat jis norėjo matyti lietuvius vieningus ir kovojančius už Lietuvos laisvę. Dabar mes, lietuviai, kurie gyvename laisvoje pasaulyje kraštuose, irgi kovojame už Lietu-

Augščiausiasios šios rūšies bokštas pasaulyje — 1,815 pėdų, pastatytas Toronte. Didysis helikopteris Olga nuėmė nuo bokšto viršūnės keliamąjį kraną ir uždėjo antenas

Nuotr. M. Pranevičiaus

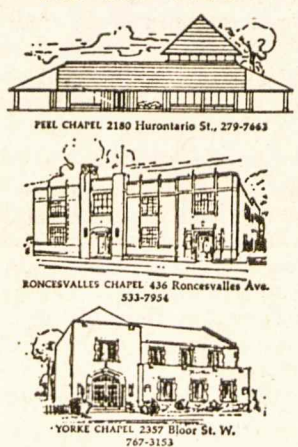
vos nepriklausomybę ir toje kovoje esame vieningi.

Vincas Kudirka nesulaukė laisvos Lietuvos, tačiau mes, švęsdami savo Nepriklausomybės šventę, kiekvieną Vasario 16-tąją giedame jo parašytus žodžius:

Tegul saulė Lietuvos tamsumus prašalina, Ir šviesa ir tiesa mūs žingsnius telydi. Tegul meilė Lietuvos dega mūs širdyse, Vardan tos Lietuvos vienybė težydi! Birutė Nakrošiučė

• Yra šeimų be lietuviško laikraščio? Atsiųskite jų adresus "T. Žiburių" administracijai — ji siųs keletą numerių susipažinti nemokamai

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Turner & Porter

Simon's TELEVISION

2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor - Dundas požeminio. • Prieš perkdami kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutapymas.
TAISOM — PARDUODAM — NUOMOJAM
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapy paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2224 Dundas Street W.,
Toronto, Ontario
M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r. iki 7 v. v.

Ar reikia jaunų kunigų?

(Atkelta iš 3-čio psl.)

dvasinis ir religinis gyvenimas geriau išaiškinamas lietuvių šventovėje, negu angly. Kur paprija yra didelė ir turi daug kunigų, atsitinka, kad pamokslai parapijiečius "suklaidina". Man pačiam teko net per išpažintį gerokai aiškintis, ką kunigas turėjo galvoje sakydamas "taip ir taip".

Nevisai suprantamas ir ateitininkų moksleivių pasisakymas "... jie įvertina daugiau šv. Mišias ir pamokslus angly kalba nei lietuvių..." Visdėlto "... jie didžiuojasi savo lietuvių". Buvo laikai, kai šv. Mišios buvo laikomos lotynų kalba. Jų vertė liko ta pati, nes maldaknygėje šalia lotynų kalbos buvo ir lietuviškas vertimas, todėl parapijietis mokojo melstis, nors ir nebuvo augstųjų mokslų pasiekęs. Kalba kartais gali sudaryti sunkumų suprasti pamokslą, bet kas didžiuojasi lietuvių, tas tikrai išmoks suprasti lietuviškas pamaldas ir pamokslus.

Dėl "senimo" ir "jaunimo" trumpai būtų galima pasakyti, kad šv. Raštas yra kelių tūkstančių metų senumo, todėl daug kartų "senimo" ir "jaunimo" nukeliavo amžinybėn, o šv. Raštas liko tas pats. Todėl kas "senimas" ir kas "jaunimas" šv. Rašto atžvilgiu nesudaro jokio skirtumo. * * *

4. Dėl lietuvių parapijų likimo, žinoma, nelaukime "... imigrantų iš Lietuvos"; neapkime, kad niekas aktyviai nekovoja už religinę laisvę Lietuvoje; nedarykime išvadų, kad niekas nesusipažinęs su "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Tikrumoje Vatikanas yra labai dažnai

"bombarduojamas" ne vien lietuvių dvasiškų, bet ir kitų politinių ir nepolitinių veiksmų bei įtakingų asmenų. Turime net ir kardinolų didelių lietuvių draugų, kurie mūsų okupuotos Lietuvos vargus perduoda ir Kristaus Vietininkui.

"LKB Kronika" patenka į laisvąjį pasaulį nuostabiais keliais, jį žino ne tik lietuviai, bet ir svetimtatačiai. Ji išsivijoje spausdinama ir platinama ne tik lietuvių tarpe. Gal autoriui teko matyti S. Kudirką ir A. Solženiciną drauge per JAV televiziją, kurie gyvu žodžiu lietuvių ir amerikiečių visuomenei kalbėjo apie Lietuvos ir Sov. Sąjungos religinius ir politinius persekiojimus. Tas susitikimas irgi buvo lietuvių suorganizuotas. Be to, mūsų veiksniai religiniais ir politiniais klausimais neduoda ramybės prezidentams, ministrams, senatoriams, parlamentarams ir kitiems įtakingiems asmenims, bet reikia būti realistais — kova sunki, o mūsų prašymai nevisada išklaunami. Tačiau nelaidokime parapijų ir Lietuvos!

Nors ir nevisus išskeltus klausimus paliečiau, tačiau turiu baigti. Gal geriausiai tiktų šv. Mišių metu išreiškiamas vienas prašymas, būtent, kad Dievas duotų kuo daugiausia pašaukimų į kunigus iš įvairių tautybių, tada gal ne tik lietuviai, bet ir visas pasaulis nesiskųs parapijiečių trūkumu, parapijų uždarymais. Tada gal visi bus saugūs gatvėje, namie ir šventovėje. O jaunam seminaristui linkiu Dievo palaimos ir stiprybės. Tikiu, kad jis, gavęs Kunigystės sakramentą, tikrai išlaikys parapiją lietuvišką. J. D.

ŽEMĖ — KAIP AUKSAS

FRED MANOR

Vakarų Vokietijos vokiečiai ir kiti europiečiai, bijodami infliacijos padarinių ir jų vidaus ekonomijos netikrumo, perka žemes Manitoboje.

Europiečių nupirktų plotų dalis yra ūkininkų žemė, kurią ūkininkai pardavė, nes jiems reikalingas kapitalas investuoti į naują mašiną ir į gyvųjų inventorijų. Daugiausia žemės yra parduota Winnipego apylinkėse, kur investuotojai tikisi miesto augimo. Manitoba tapo geras investavimas, panašiai kaip auksas, meno kūrinių ir kiti ilgalaikės vertės daiktai, nors už juos ir negaunama palūkanų.

Svetimšaliai sudaro tik mažą dalį vietinių žemės savininkų, dabar smarkiai investuojančių į kaimo nejudomąjį turtą. Tokių investuotojų dauguma yra Kanados miestų gyventojai. Jie perka ūkius, statybos sklypus, net tuščius sklypus, kurie ateityje gali būti vertingi arba bent apsaugoti investuotojus nuo drastiškų nuostolių dėl infliacijos ir pinigų nuvertinimo.

Manitobos vyriausybė pareiškė, kad žemės savininkų tautybė yra nereikšmingas dalykas. "Kiek tai liečia žemės nuomą ir kiek tai turi įtakos ir kaimo bendruomenei, nėra skirtumo, ar žemės nuoma turi būti siunčiama į Winnipegą, Saskatooną, Torontą, Mineapolį ar Hamburgą". Toliau šiame raporte pasakyta: "Ekonominių požiūrių nėra skirtumo tarp svetimšalių nuosavybės ir žemės ūkių savininkų, kurie yra neūkininkai ar bendrovės, turį Kanados pilietybę".

Vyriausybė bando atsverti vietinių savininkų žemės supir-

kimą per "Manitoba Agricultural Credit Corporation", kuri perka žemę valdžios vardu ir ją nuomoja ūkininkams, norintiems įvairinti savo gamybą ar plėsti savo darbą. Tuo atveju ūkininkas turi turėti metinių pajamų nedaugiau kaip \$6,000 ir sutikti su "intensyvia vadovavimo priežiūra". Tai reiškia, kad ūkininkas jau nebėra savo ūkio šeimininkas ir turi gaminti tai, ką valdžios priežiūroje pasakys jam auginti. Tačiau, atrod, vyriausybė apsigalvojo. Josios naujos politikos pranešime pasakyta: "Jei ūkininkas yra visiškai priklausomas nuo žemdirbystės, negali derėtis su žemės savininkais. Taip pat ir ekonominis gyvenimas kaimo bendruomenėje kenčia dėl nuomos sutarčių. Pinigai, kuriuos ūkininkas turi mokėti už nuomą, negali būti išleisti vietoje".

Dar neranda sprendimo problema ūkininkų, norinčių pradėti ūkininkauti arba tęsti ūkininkavimą dėl vis kylančių žemės kainų ir didžiulių išlaidų, reikalingų ūkio mašinoms. Canadian Scene. Vertė J. Str.

Pajieškojimas

Jieškomas Pranas Dumėlis, Lietuvoje gyvenęs šaukosiu ir turėjęs monopoliją, dabar gyvenantis Kanadoje. Jis pats ar apie jį žinantieji prašomi atsiųsti šiuo adresu: Jonas Sakalauskas, 8 Grace Ave., Cabramatta N.S.W. 2166, Australia.

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvų Namus) • Tel. 535-6252
Greitos patarnavimas, neauštos kainos. Gaudami kontakto lęšiai (contact lenses).

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS

S. BROGOWSKY, O.D.
412 RONCESVALLES AVE.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto tel. 531-4251
Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 4 v. p.p.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečdieniais uždaryta.

INSURANCE

Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258
TORONTO, ONTARIO
• — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU — •
• — NEMOKAMAS PRISTATYMAS — •

Siuntinių siuntimo įstaiga
"BALTIC EXPORTING CO."
UŽDARYTA
VASAROS ATOSTOGOMS
nuo liepos 19 iki rugpjūčio 9 d.
imtinai.

